ԹԻՒ 7692 12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1911 ՈՒՐԲԱԹ

25 Août 1911 N. 7692

نومرو ۷۶۹۲ ۱۲ اغستوس ۱۳۲۷

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ին FONDÉ EN 1883 بازار ایرتسندن ماعدا هر کون نشر اولنور . تاریخ تأسیسی ۱۸۸۳

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ - ԳԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
ملی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیری قره‌كین بویاجیان
درسعادت — غلطه
ابونه فیأتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات ایچون سنه‌لكی ۱۰۰ آلتی آیلغی ۵۴ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

		Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու	համար	100	54
Արտասահման	»	35	20 Ֆր.

نسخه‌سی ۱۰ پاره

10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK
Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ՄԸ
ԱՆԱՐԳ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԱՂՏԱՏՑԻ ՕՐԻՈՐԴ ՍԱՐԱ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԵԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ա.

Երէկ, մեր ազգային լուրերու բաժնին մէջ, հրատարակեցինք Պաղտատի օր. Սարա Աղեքսանդրեանի մէկ նամակը Պոմպէյէն ուղղուած Պատրիարքարան որով այդ հէգ հալածական աղջիկը իր դէմ եղած անիրաւութեանց համար Արդարութիւն կը պահանջէ:

Իրողութիւնը թէեւ ժամանակին պատմուած է Կ. Պոլսոյ Հայ մամուլին մէջ, այսուհանդերձ կ'արժէ որ այս անգամ աւելի մանրամասնօրէն ներկայացնենք զայն հանրութեան դատաստանին, աւելի կատարեալ և ստոյգ վաւերաթուղթերով:

Այժմէն կրնանք յայտարարել թէ այս գործին մէջ Պաղտատի պատրիարքական փոխանորդ Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմրիւքճեան կոչուած անարգ արարածը ամենաստոր ու գարշելի դեր մը խաղացած է, յաւէտ թշուառական մարդու մը արժանի: Կը յուսանք որ պատրիարքարանը իրողութեան ստուգումէն ետքը, արժանի պատիժը պիտի տայ այդ անարժան արարածին որ պարզապէս անարգանք մըն է հայ եկեղեցականութեան համար:

Նախ պատմենք իրողութիւնը մանրամասնաբար:

Օր. Սարա Իսկէնտէր կամ Աղեքսանդրեան 23 տարեկան է այսօր ու 4 տարեկան հասակին՝ մայրը, և 11 տարեկան եղած ատեն հայրը կորսնցուցած է:

Հայրը բաւական հարստութիւն թողած է: Կանխիկ դրամ, տուն, հող, գոհարեղէն և արժէթուղթ: Օր. Սարայի Հօրեղբայրը Մաթէոս Աղեքսանդրեան ձեռք առած է այդ հարստութիւնը, յանուն որբ Սարայի, իբրև խնամակալ մատակարարելու համար զանոնք:

Օր. Սարա 17 տարեկան հասակին խնդրած է հօրեղբօրմէն՝ հօրմէն մնացած հարստութեան հաշիւը տեսնել: Հօրեղբայրը մերժած է ու և է հաշիւ ցուցնել և Սարա ստիպուած է դատարան դիմել, փոխանորդ կարգելով իր միւս Հօրեղբօր զաւակները Դանիէլ և Գրիգոր Աղէքսանեանները: Այդ դատը կը տեւէ մինչև այսօր:

Հօրեղբայրը Մաթէոս Աղէքսանեան կը մեռնի 4 տարի առաջ: Կ'երեւնայ որ իր որդին՝ Սերոբէ Աղէքսանեան՝ համաձայնած է Դանիէլ և Գրիգոր Աղէքսանեաններու հետ, որովհետև այս վերջինները, փոխանակ օր. Սարայի իրաւունքը պաշտպանելու, կը ջանան խարդախ միջոցներով, Սարայի ձեռքէն ստորագրութիւն մը առնել: Սակայն օրիորդը կը մերժէ ստորագրել թուրքերէն գրուած այդ թուղթը. — քանզի ինքը չէր հասկնար այդ լեզուն և չէր գիտեր թուղթին պարունակութիւնը. — և դատարանի դիմելով Դանիէլի և Գրիգորի տուած փոխանորդագիրը ետ կ'առնէ և ինքնիրեն հաշիւ կը պահանջէ, ինչ որ կը [illegible] մինչև այսօր:

⁂

Այս միջոցներուն Նազըմ փաշա կուգայ Պաղտատ իբրև կառավարիչ: Օր. Սարա կը դիմէ փաշային և կը յայտնէ իր խնդիրքը. փաշան կը խոստանայ արդարութեամբ դատը տեսնել և արդարեւ քիչ մը ժամանակ յետոյ հրաման կ'ընէ որ Սերոբէ, Դանիէլ և Գրիգոր Աղէքսանեան ներկայացնեն իրենց Սարայի հօրենական հաշիւները և թուղթերը:

Դանիէլ և Գրիգոր կը ստիպուին հաշիւ տալ, բայց փոխանակ հօժար տարուան ուղիղ հաշիւը տալու, մէկ կամ երկու տարուան չինծու հաշիւ մը կը ներկայացնեն փաշային և միևնոյն ատեն փաշային կը յանձնեն Սարայի հօրենական կալուածներուն և հողերուն [illegible] և [illegible]:

Դանիէլ և Գրիգոր սակայն սեպելով որ խնդիրը ծանր հանգամանք մը առնելու վրայ է և կռահելով փաշային համակրանքը դէպի Սարան կ'ուզեն օգուտ քաղել առիթէ և կը յայտնեն իրեն թէ կրնայ թէ որ կ'ուզէ Օր. Սարան իր հարէմը առնել. և իբրև հաւատարմութիւն իրենց ըսածին՝ փաշային կը յանձնեն Օր. Սարայի մատնիներէն զմրուխտ մատնի մը:

Տարակոյս չի կայ թէ փաշան չի համարձակելով ուղղակի իր անունով բռնութիւն բանեցնել Օր. Սարայի վրայ, մէջտեղ կը նետէ Սուրէն անուն մէկը որ իր քով ծառայ է և նոյն օրուան իրիկունը Դանիէլը կը ղրկէ Օր. Սարայի քով:

Դանիէլ Աղէքսանեան կը ներկայանայ Օր. Սարայի տունը և բոլոր ներկաները և ծառաները քովէն հեռացնելէ ետքը, կ'ըսէ թէ՝ փաշային հրամանաւ՝ պէտք է ամուսնանայ Սուրէնին հետ:

Օր. Սարա որ ծառայի մը հետ ամուսնանալէ շատ աւելի բարձր դիրք մը ունի կը սրտմտի այս առաջարկութեան վրայ ու միանգամայն կռահելով այն անարգ կացութիւնը որուն մատնել կ'ուզեն զինքը բացարձակ կերպով կը մերժէ: Դանիէլ ասոր վրայ կը յայտնէ թէ ընտանիքը չկրնար փաշային կամքին դէմ դնել և թէ վերջապէս Սուրէնին հետ ամուսնանալը փաշային հարէմը մտնել չնշանակեր թէ՝ եթէ Սարան դիմադրէ փաշային հրամանին, խնդիրը կրնայ ծանր կերպարանք առնել: Օր. Սարա տեղի չի տար այս սպառնալիքներուն:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՏԱՐՕՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՎԻՃԱԿԸ. — ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՂ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ԸՆԹԱՑՔԸ. — ՄՇՈՅ ՄՈՒԹԷՍԱՐՐԻՖԸ ԽՈՅԹ Կ'ԵՐԹԱՅ. — ՆՈՐ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆ. — ՃԱՀԻՏ ՊԷՅԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ. — ԳԻՒՂԵՐՈՒ ՏԱՍԱՆՈՐԴԸ.

Վարդավառի պահքէն քանի մը օր առաջ, իր եան թաղուած Մշոյ Դաւարան դաշտը, Սեւ սարը ձգելով, թաւուտներու մէջէն Ս. Աղբերիկ կ'իջնէր Տարօնի Առաջնորդը՝ Խարախանեան Սրբազանը. Անձամբ եկած էր, ոտքով շրջելու Խոյթ-Բռնաշէնի բազմաչարչար ժողովուրդեան մէջ, աչքով տեսնելու այդ նահատակներու վիճակը, ձեռքով շօշափելու անոնց վէրքերը և մխիթարելու, չըսեմ դարմանելու. Խոյթի կացութիւնը շատ տխուր կը նկարագրէր և կ'ըսէր. «Եթէ փրկարար ձեռք մը օգնութեան չհասնի այդ թշուառականներուն մնացած են, այլեւս չեն կրնար ապրիլ»: Վերադարձին կ'աւելցնէր Ս. Առաջնորդը. «Շուրջս խռնուեցան, փէշերս չուրջ լալեցան, չէին թողուր որ տեղէս շարժիմ, կ'աղաղակէին. «Ո՞ւր կ'երթաք, Սրբազան Հայր, այսպէս թողուած մեզ կրակ-բոցի մէջ, յոյսերնիս վերեւ Աստուած, ներքեւ ձեր վրայ է. ձեր ոտքերնին կը խնդրենք, մեր վիճը ձոր ու ձամբան կտրիր է, քաշ Քիւրտերու ձեռք կը չքաշուիր, տեղ մը, պաշտպանութիւն մը հայցենք, արեւ-կեանքերնիս ազատելու համար, եթէ ոչ կ'երթանք լեցունք ծով ու ազատինք, ազատինք զալըմի ու անաստուածի ձեռքէն»:

Քանի մը օր առաջ ալ իր պանդուխտ տէգրոջ կողմանէ ղրկուած [illegible] առնելու համար, հեւ ի հեւ, [illegible] առաջնորդներու միջոցաւ Մուշ եկած էր Թաղաւանեցի Սահակի եղբօր կինը Ալմաստ և լալով թախ կը հեկեկար չուրջ խռնուողներուն իրենց վիճակը. «Ինչ հարցափորձ կ'ընէք, Պալաքցիները բան չիմացան որ չըրին, իրենց չարութիւններով և եղեռնագործութիւններով աշխարհի բոլոր բռնակալները գերազանցեցին, հիմա ժողովուրդը անցած գիւղերը մացեր է, ինկեր է ողջ մնացողներու հոգի մէջ, այս տարի հատ մը ցորեն գետին սերմանած չէ մինչեւ այսօր հին հայ կուտէր, իսկ այժմ չատերու հացը խոլոր, խաչ ու խաղող, փռօճի ծառու նստեր կը քըքէ, ձմեռուան համար ճիւղ մը խոտ քաղած չէ, որովհետեւ աշխատելու համար ոչ մէկ գիւղացի համարձակեցաւ դուրս ելլել, մեր անկեղ անասունները գիւղի կը թողն չեն հեռանար ոճրագործներու ահէն ու դողէն, անասուններու պէս մարդիկ ալ ձմեռը անօթի կը մեռնին, եթէ չզգալթեն, մէկու մը տուն կարուկ հանեմ մը չկայ, հազիւ մինչեւ աշուն քաշեն, եթէ բան մը չըլլայ, Աստուած լուս մը չլուսացուց, ոճրագործները ցանցի մէջ ձգելով և ձանապարհները բանալով, ամէնքս ալ կը թողնենք կը հեռանանք, մեր թշնամիներու ձեռք թողնելով տուն ու տեղ, նախնեաց շիրիմներ և պատմական Խոյթի յիշատակներ»:

Հետաքննութեան մեր գործերու գործածութեան մասին ալ հարցում մը բրաւ. «որդեօք զօրքը ինչ կ'ընէ,» անոր խօսքը մի ըներ, հեծեալ ոստիկաններէ բաղկացած «Սէհարէն», որ մեւտիի և Մօտկանի զայմագամի հրամանին տակ կը գտնուի, գործ մը չտեսաւ. երբ կը լսէ որ զօրք պիտի ղրկուի քիւրդ գիւղի մը վրայ ուր ոճրագործները ապաւինած են, ձերբակալելու համար, չուտով լուր կուտայ մարդասպաններուն, կը հանէ և կը ղրկէ ուրիշ գիւղ մը, զօրք կ'երթայ, կը պաշարէ ձիշդ գիւղը և առանց մարդ ձերբակալելու ձեռնունայն ետ կը դառնայ, իսկ եթէ չկրցան ժամանակին լուր հասցնել իրենց «փէտայի եղբայրներուն» որ զօրքը մօտեցնելու և ոճրագործները փախչելու միջոց տալու համար ուրիշ գիւղ մը պաշարել կուտան:

Զօրքերու գործունէութեան մասին ալ, առ Սրբազան պատրիարք ուղղուած, Տարօնոյ Առաջնորդի տեղեկագրին մէջ հետեւեալ հատուածը կը գտնենք, զոր կառավարական պաշտօնեայ մը բրած եկեր է յուլիս 1 թուով. «Ամիս ու կէս է որ կուսակալը և Յուէս վաշտ զօրք Խոյթի Թաղաւանք գիւղը նստած են, իբր թէ հայ զոհերուն պատճառ եղող մարդասպանները ձեռք բերելու համար, բայց կը յաւիտ բոլ որ եղած չարժումները սոսկ ցոյցի մը երեւոյթն ունին և դուք ալ քննելով պիտի համոզուիք որ այսպէս է, բայց անոնք մեծ մասամբ ոճրագործներու և անոնց ազդեցիկ աղաներու արբանեակներն են, որոնք պարապ տեղ զօրքը սար ու անդ կը թափառեցնեն, և եթէ երբեք պատահաբար ոճրագործներու հանդիպին, փախցնել կուտան. կան աղաներ ալ որոնք կամ չղթնիրգամ մոլեգնուած կամ կաշառուած այդպիսի յաջող պատահականութենէ փոխանակ օգտուելու յետ դառնալու «պօռի» չալել կուտան: Հոս գտնուող բոլոր պաշտօնեաներն ալ՝ ըլլայ զինուորական կամ քաղաքային, քիչ բացառութեամբ քիւրտերուն համակիր են և հայերը խաբել կ'ուզեն: Մինչև ցայսօր ձերբակալուած են զինուորութենէ փախստական և ուրիշ թեթեւ յանցանք ունեցողներ. ասոնցմէ չատեր բոլորովին անմեղ են, որոնք հոս գալէն վերջ կարձակուին, միացածներն ալ իրենց կարգին շուտով «պէրայէթ» կ'ընեն արդարադատ «ատիէի» միջոցաւ:» «Քանի մը օր առաջ 100է աւելի զօրք և ժանտարմա Հաւարկ գիւղը կոխեցին «Շէկոյ»ի ցեղէն Զաթօյի տունը, ուր 20 հոգի զինուած մարդասպաններ և ծանօթ յանցաւորներ կային, հարիւրապետ Ասատուրեան աղան և Նաղիրքեայ փոլիս Սըլէյման Էֆէնտին, բայց առանց ձեռք զգայնելու թողին՝ յետ դարձան. միայն 18 տարեկան տղայ մը բռնեցին: Ուրիշ օր մը Մշոյ ժանտարմա զօմանտա վէքիլին՝ Բեհզիլ պէյը ձերբակալեց «Շամանցի» բարբարոս, մարդասպան Զաֆոյի տղայ Ամարը և «Դաշտադէմ» գիւղը բերելով մեզի յանձնեց, սակայն վերջը մի զաղթնոյ չէրքէզ Իպրահիմ անունով, մեր զաղթներէն Խորշուտ պէյի (որ Տարօնոյ աշխարհ քանդող նշանաւոր Սլոյի պէյի՝ Հիւսէն փաշայի որդին է) և Ռաուֆ Էֆէնտիներու հետ համաձայնած, այդ զաղանը արձակեցին առանց Բեհզիլ պէյին գիտակցութեան տալու, իբր թէ անոր անունը չկայ եղեր իրենց ձեռքը գտնուած ցանկին մէջ, մինչդեռ այդ Ամարն է եղեր մին անոնցմէ, որոնք Մուշէն վերադարձող Թաղաւանքցիներու գլուխը կտրեցին, ահա Խոյթայ և Բռնաշէնու Հայերու վի-

چاقیرجه‌لی استانبولده

عدلیه ناظری نجم الدین ملایه آچیق مکتوب

دولتلو افندم حضرتلری .

مکتوبمی امنیت عمومیه مدیرینه خطاب ایتمك لازم ایدی ایسه‌ده، ذات عالیلری اجرای عدل وحقه دها زیاده صلاحیت ومأذونیته مالك اولدیغکزدن، علناً سزه مراجعت ایتمکه لزوم کوردم، حدسز حسابسز مشغولیتکز آره‌سنده، برقاچ دقیقه شو سطرلریمی نظر اعتباره آله‌جغکزی مأمول ایدرم .

حکومت عثمانیه، آیدین ولایتده شقاوتده بولنوب اصحاب ثروتك اموالنی غصب، و اونلری طاغلره قالدیران چاقیرجه‌لی‌یی چوقدنبرو تعقیب ایتمکده‌در .

حکومتمز کندی تحت اداره‌سنده بولنان بر مملکتده بویله برحیدودك کیجه ویاخود کوندوز کستاخانه برصورتده اهالی‌یه تعرض وتسلط ایتدیکندن بحق محجوب قالمقده‌در .

فی الحقیقه بومقوله اشقیالك موجودیتی ، یالکز اصحاب ثروته بیله موجب ضرر اولسه، برحکومت متمدنه‌یه حقارتدر .

حکومت وعدالت طاغلرده اوحیدودی شدتلی صورتده تعقیب ایتمکده ایسه‌ده ، دیکر طرفدن بوحیدوددن دها مضر ودکل اصحاب ثروتی الا هرکونکی نفقه‌سنی قزانه‌بیلن اصناف اهالینك جزء برتصرفنی غصب ایدن برطاقم اشقیا سربست براقلمقده‌در .

کستاخ وحجابسز چاقیرجه‌لیلردن باشلیجه‌لری، اوچ سنه‌دنبرو آچیقدن آچیغه کوزکزك اوکنده، اهالینك صافدل قسمنی، حیله‌كارلق واشقیالقلرینك اك بیوکی اولان هولاندا قره‌دی فونسیه‌لری نامیله معروف ساخته بیلتلرك فروختیله ، صویمقده‌درلر .

مذکور بیلتلر هیچ بربورسه‌دن طانمامش ، هیچ بربانقه طرفندن قبول ایدلمه‌مش وحکومت دخی بونلرك قیمتدار اولدیغنی تکفل ایتمه‌دیکی حالده ، غزته‌لرده کوریلن شعشعه‌نی اعلانلر وسزك ناقابل تصور مساعده ومسامحه‌کز ایله ، مذکور کاغدلر قیمتدار بیلتلر کبی علناً فروخت ایدلمکده‌در .

اشبو شقاوت آیدین طاغلرنده چاقیرجه‌لینك یاپدیغندن دها زیاده عفووصفحی ناقابل برحالدر .

حکومت آیدینك چاقیرجه‌لیسنه قارشی عسکر بلوکلری کوندردیکی حالده ، بوراده مایده‌س و آدالی چاقیرجه‌لیلرینك غلطه‌ده حریت خاننده ۱۵–۱۳ نومرولی اوطه‌لرده اهالی‌یی صویمه‌لرینه مسامحه ایدییور .

بوسـتونلرده اوحیله‌كارلری ، برقاچ کره کوستردیکمز، اونلرك ساخته کاغدلرینی تفرعاتیله تعریف ایتدیکمز، آوروپاده ، مصرده، آتنه‌ده خدعه‌كارلقلری ایچون غیاباً حبس ایدلمکه محکوم اولدقلرینی ، بك اوغلی بدایت محکمه‌سی جزا دائره‌سنده ، کندیلرینه قارشی آچیلان دعوای درمیان ایتدیکمز،هیچ برفائده حاصل ایده‌میه‌رك، آدالی وملیده‌س غزته‌لرده شعشعه‌لی اعلانلر ایله خلقی صویمغه دوام ایتدکلرنده، دائره‌ء عائده‌سی دخی بوپك واضح حیله‌كارلغك اوکنی آلمق اوزره هیچ برتشبثده بولنمادی .

ممالك سائره‌ده ، بوحیله‌كارلر چوقدنبرو پنجه‌ء عدالته دوشوب ، خدعه‌كار تشبثلری دخی نهایت بوله‌جقلردی فقط کوریلورکه بو اشقیایه قارشی بوراده قانون وحکومت مفقوددر .

اجرای عدل وحقه مأمور اولان ذات عطوفتلرینه اشبو آچیق مکتوبمی خطاب ایله بوقبیل چاقیرجه‌لیلردن استانبولی قورتارمه‌کزی استرحام ایلرم .

هولاندا قره‌دی فونسیه‌لریله
اغفال ایدیلنلردن
بری .

---

(۱۱۳)

عبدالحمید و شرلوق هولمس

ایکنجی قسم :

قهرمان تورك خانمی

اونجی فصل

صالحه خانمك استنطاقنك دوامی

— استنطاقکز اوزون مدت دوام ایده‌جکنی مأمول ایتمم ، زیرا بزه لازم اولان تفصیلاتی صالحه خانم یرلی یرنجه اعتراف ایتدی‌که بوده کندیسنه ویرلمش اولان جزایی تخفیف ایدوب مرقومه‌یی برچوق اذیت وجفالردن قورتاره‌جقدر .

بونکه برابر معامله‌ء رسمیه تمامیله اجرا اولنمسی ایچون سزی دخی استنطاق ایتمك ایسترم، وسز دخی رفیقه‌کز کبی سهولتله سؤاللریمزه جواب ویره‌جك اولور ایسه‌کز سزك ایچون خیرلی اولور .

مدعی علیه کمال سکونتله :

— صالحه خانمدن نه قدر ممنون اولدیکز، ایسه بندن دخی اومرتبه ممنون قاله‌جغکزی امید ایده‌رم ، دیدی .

بوجواب اوزرینه رئیس برموفقیت‌اله‌کچیره‌جکنی مأمول ایده‌رك بروجه زیر ، استنطاقه باشلادی .

— اسمکز نه‌در ؟

— علی ،

— پدرکزك اسمی ؟

— یوسف،

— نه ایشله مشغول اولیورسکز ؟

— وطنك سلامتی کبی مقدس برایشله مشغولم .

عزت پاشا ، بوجواب اوزرینه ، مدعی علیه صندالیه‌سنده اوطورانه ، ایدیلن سؤاللره طوغریدن طوغری‌یه جواب ویرمه‌سنی اخطار ایتدی .

— صنعتکز نه در ؟

— اولاری سلك عسکریده بولنیوردم .

— حال حاضرده ؟

— شمدی ایسه... مدافع حریت مسلکنده

— نه قدر وقتدنبرو بومسلکده‌سکز؟

— آلتی سنه‌دنبرو .

بوسوزلری متعاقب عزت پاشا مدعی علیهه خطاباً :

— قاندیللی‌ده اجرا اولنان اوچ جنایتلره اشتراك ایتمش اولدیغکزه دائر دلائل موجوددر، دیدیکنده :

کندیسنه علی اسمنی ویرن مدعی علیه جواباً :

— بوبابده هیچ بردلائل موجود دکلدر، یالکز شبهه‌لنمکده‌سکز، دیوجواب‌ویردی .

عزت پاشا :

— اشتراك ایتدیککزی انکارمی ایدییورسکز ؟

مدعی علیه صندالیه‌سنده اوطوران جواباً :

— خایر، یالکز سزك بوبابده دلائله مالك اولدیغکزی درمیان ایدییورم، دیدی .

— دیمك‌که مذکور جنایتلره اشتراك ایتمش اولدیغکزی اعتراف ایدییورسکز ، دیو عزت پاشا جواب ویردیکنده :

دردست ایدلمش اولان علی :

— سویله‌دکلریکز جنایت دکلدر، قومیته‌مز منافع شخصیه‌لری ایچون استبداده آلت اولان آلچقلری، ووطننك حریتنی کندی دنی موجودیتلرینه فدا ایدن کیمسه‌لری قومیته‌مز اورته‌دن قالدیرمق اوزره قرار ویرمش اولوب ، سویله‌مش اولدیغکز اوچ کشی‌ده، بوقبیل دنیلردن معدود بولندیغندن ، قومیته‌مزك قرارینی موقع اجرایه وضع ایتدك ، وایجابی تقدیرنده بوکبی وسائطه ینه مراجعت ایدیله‌جکدر .

— عزت پاشا جواباً :

— سزك بوتون بووطنپرورانه حرکتلریکزه ممالك متمدنه‌ده عادی جنایتدن بشقه برنام ویریله‌من ، دیدیکنده :

مدعی علیه صندالیه‌سنده اوطوران علی :

— سزك دخی موقع اجرایه چیقاردیغکز فنالقلری ممالك متمدنه‌ده نه کبی برشیء تعبیر ایدرلر ؟ دیو صوردی .

عزت پاشا صالحه خانمك استنطاقدن آلمش اولدیغی تجربه‌كارلقله بویله مجادله‌لره دخول ایتمك ایسته‌میه‌رك، سوزینی چویروب : قاندیللی جنایتنده دیکر آرقداشلریکز کیملر ایدی ؟ دیو صوردیغنده :

مظنون علی افندی جواباً :

— مذکور قراری اجرا ایتمك اوزره قومیته اعضاسندن‌هانکیلرینه قرعه اصابت ایتمش ایسه اونلردر ، دیدی .

عزت پاشا مظنونه خطاباً :

— اسملرینی سویله‌یکز .

مظنون علی افندی یکدیکرینی اله ویرمك اعتیادی میانه‌لرنده موجود اولمادیغنی درمیان ایتدیکنده ، عزت پاشا جواباً :

— مذکور اسملری زورله سویلتمکه بزم اقتدارمز واردر ، دیدی .

علی افندی عزت پاشایه خطاباً :

— تجربه ایدیکز بقالیم ، دیو جواب ویردیکنده :

رئیس حرصلانه‌رق :

— بزه تهدید ایتمکه جسارت‌می ایدییورسکز؟، دیوباغیردی .

علی افندی دخی عزت پاشایه جواباً :

— سزه تهدید ایده‌جك قدرقوتمز اولدیغی حالده نه ایچون ایتمه‌یم دیدی .

عزت پاشا برطاقم یالان سوزلر ایله علی افندی‌یی آلداته‌جغنه امید ایده‌رك :

— صالحه خانمك هرشیء اعتراف ایتمه‌سیله بتون آرقداشلریکز ، دردست ایدلمش اولدیغنی بیلمه‌یورسکز ، ظن ایدر ایسه‌م ، دیدیکنده .

علی افندی استهزا آمیز برسس ایله :

(مابعدی یارین صباح)

استنساخ وطبعی ممنوعدر

ճակը և անոր Խոյթի մէջ գտնուող պաշտօնէից գործակիցը։ Ձեզ կը մնայ այս թշուառ Հայերը ազատելու համար միջոցներ մտածել։»

Դարձեալ զօրաց գործունէութեան առթիւ նոյն տեղեկագրին մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնը կը գտնենք, զոր ըրած է Խոյթի միւտիր Իպրահիմ էֆէնտին. եթէ բան մը չըրած, զօրք այստեղէն մեկնի, ոչ միայն հայ գիւղացիներ, այլ ես ալ իմ ժանտարմաներով չպիտի կրնամ հոն մնալ. բացարձակ կերպով Խոյթի եւ Բռնաշէնի հայ գիւղացիներու համար կենաց, ընչից և պատուոյ ապահովութիւն վերցած է»։ Ինչպէս Խարախանեան սրբազանին, նոյնպէս կուսակալին ըսեր է Խոյթի ժողովուրդը. «մեզի տեղ մը տուր, ամէնքս քաշուինք, հեռանանք, չենք կրնար մնալ, նամանաւանդ զօրքերը Խոյթէն մեկնելէն վերջ»։

Տարօնոյ Առաջնորդը այդ քարուքանդ վիճակը այցելած միջոցին, բարձրաստիճան զինուորականներու, գայմագամի եւ միւտիրի հետ տեսակցութիւն ունեցած միջոցին հետեւեալը կը յաւելու իր տեղեկագրին մէջ. «Զինուորականներու տրամադրութիւնը շատ գէշ էր դէպի Հայերը. անոնք կուսակալը և քաղաքային պաշտօնեաներ կը դատապարտէին թէ՝ Քիւրտերու հանդէպ վստահութեան զեղծում գործեցին՝ ապահովութիւն տալով, ու յետոյ զանոնք ձերբակալելով, թէ խումբ մը ժանտարմաներով անհնարին գործ մը այս ընդարձակ անտառներու և լեռներու մէջ զօրաց վաշտեր և թնդանօթներ փոխադրելով, անտառներ ու լեռներ պտըտցնելով ոճրագործները չեն բռնուիր, թէ անոնք «Թավշանա գաչ, Թազըյա թութ»ի քաղաքականութեան կը հետեւին և նպատակ չունին ոճրագործները ձերբակալել։ Այնքան զզուեցած ու դիւրագրգիռ եղած էին, որ պատասխանատուութիւններն անգամ անտես առնելով իմ ներկայութեանս Քիւրտերը հալածուած կը ներկայացնէին, իսկ Հայերը հալածող, հողի և ամէն բանի տիրապետութեան սեփականող և օտար թելադրութիւններու գործիք եղող...։

Տ. Ներսէս Սրբազանը քանի մը գլխաւոր Քիւրտերու հետ՝ որոնք ուրիշ ցեղերու կը պատկանին եղեր, տեսակցութիւն մը ունեցած է և իրենց կարծիքը հարցուցած ըլլալով այս դէպքի ոճրագործներու ձերբակալման մասին, զանգատելով Սահմանադրութեան դէմ, ըսեր են. «Ան չէ կրցած «հաւասարութիւն» և «արդարութիւն» առաջ բերել, երկու երեք այսչափ զօրք ալ բերել տաք, չպիտի կարողանաք ոճրագործները ձեռք բերել, զանոնք միայն կարող են բռնել նոյն Պալաքցիները, եթէ կուսակալը զինուոր խստութեամբ անոնց օծիքէն բռնել, ըսելով թէ ձեզմէ կ'ուզեմ. նոյն իսկ միայն Քօլոսիկ բնակող յայտնի Հաճի Ֆարրզ աղան կարող էր մինչեւ հիմա ձեռք բերել զանոնք։ Կուսակալին բռնած «սիստեմ»ը շատ սխալ էր, ամառ է, ոճրագործները երկար ատեն կարող են մնալ ու ապրիլ անտառներուն մէջ, քանի որ իրենց նեղութիւն տուող մը չկայ, ամէն կողմէն կը գուրգուրան իրենց վրայ, իրենց պէտքերը կը հոգան, տուն ու տեղը, կին ու որդիք ալ կը պահեն, երկու վաշտ զօրք եկած, հայ գիւղերու վրայ ծանրացած է, իսկ ոճրագործներու հարիւրաւոր ազգականները հանգիստ են, ոչ ոք չըդպչիր անոնց, մի հաւատաք թէ անոնք այս եղանակաւ կրնան ձերբակալուիլ»։

Այսքան վկայութիւններէ յետոյ հարկ կա՞յ ըսելու որ զօրքերը գործ մը չպիտի տեսնան Խոյթի մէջ. այս անգամ Մշոյ միւթէսարրիֆը կ'ուզէ փորձուիլ, Խոյթ երթալով, հետապնդելու ոճրագործները և ինչ որ չկրցաւ կատարել Իսմայիլ Հագգը պէյ, Պաղէշի կուսակալը, իբրեւ թէ պիտի կատարէ ինքը՝ Ճէվտէթ պէյ, եթէ հաւատացողներ ըլլան։ Հոս նոյնպէս, մուհասէպէճի և Թահրիրատ միւտիրի չըլլալուն համար՝ Սասնոյ գայմագամը կանչուած է հոս, վարելու Մշոյ միւթէսարրֆութեան փոխանորդութեան պաշտօնը, Ճէվտէթ պէյի մեկնելէ վերջ։

Առեւանգութեան լուր մըն ալ Հազզոյէն կուգայ. Մուսեցի աշիրէթէն Մուսայի աղայ Սալէհ անուն քիւրտը, Մէհմէտ Բաշիա ըսուած քիւրտ ընկերոջ հետ, կը դիմէ տեղւոյն միւտիրին թէ Գրոյեան Յովհաննէսի Ռէհան անուն կինը կ'ուզէ իր հաւատքը փոխել կրօնափոխ ըլլալով։ Միւտիրը Սամամօ անուն ոստիկանը գիշերանց գիւղէն բերել կուտայ յիշեալ կինը և գիշեր մը պահելէ վերջ, երբ քննութիւն կը կատարէ և կը տեսնէ որ կինը իր կրօնքի վրայ հաստատուն կը մնայ, կը թողու որ երթայ իր տունը։ Ռէհանը հիմա կառավարութեան բողոքելով, դատ բացեր է թէ միւտիրին և թէ Քիւրտերու դէմ. սակայն միւտիրը և Քիւրտերը օծիքնին արդարութենէն ազատելու և խայտառակութիւննին ծածկելու համար, ուրիշ գրագրութիւն մը ստեղծեր ու դրեր են Ռէհանի էրկան վրայ թէ «Շաքիր անուն քիւրտը, որ երբեմն մուրացիկ Յովհաննէսի տունը կ'այցէր, թունաւորեր են», մինչդեռ Շաքիր մեռնելէ առաջ, քանի մը մարդ կանչեր և ըսեր է թէ «այս տունը և անեցիները, որոնց մէջ 3-4 ամիսէ ի վեր կ'ապրիմ, ծնողքի պէս խնամեցին զիս. գիտեմ այս տան թշնամիներ շատ կան. քանիներ ալ ինծի եկեր ըսեր են համոզէ Յովհաննէսի կինը, գայ կրօնափոխ ըլլայ, կ'առնենք. չըլլայ թէ իմ մեռնելէ վերջ գրագրութիւն մը ընեն այս տան վրայ թէ Շաքիրը թունաւորած են. ես իմ բնական մահուամբ կը մեռնիմ. վկայ ըլլաք իմ խօսքերուն» և կը փչէ իր շունչը։

Կարնոյ կուսակալ Ճէլալ պէյ հեռագիր մը քաշելով Մշոյ հայ երեսփոխանին՝ Գեղամ էֆ.ին, կը յայտնէ թէ, նախորդ ելեւմտական նախարար Ճավիտ պէյը Կիրակի յուլիս 24ին դէպի Մուշ ճամբայ կ'ելլէ. այժմէն պատրաստութիւններ կը կատարուին, լաւ ընդունելութիւն մը ընելու նորին վսեմութեան, Հայերն ալ մտադիր են հացկերոյթ մը տալ։ Տեղւոյս «Իթթիհատ և Թէրագգը» քլիւպի անդամները խորհրդակցութիւն մը կատարեր են Ճավիտ պէյը Մուշ հասնելուն պէս, հրաւիրել իրենց աշայիներ (քիւրտեր) ներկայացնել իբրեւ հարստահարուած ու ճնշուած դասակարգը, ի հարկէ վայրենութեան հետքերը չթողելու համար անոնց վրայ, վար պիտի առնեն գլուխներէն կէս մէթր երկայնութեամբ «քօլոսները. փէճճէլիք ապաները» զէնք ու զրահները, աղքատի տարազով ներկայացնել։

Երկու շաբաթէ ի վեր հոս ալ սկսած է գիւղերու տասանորդներու վաճառումը, Թուրքերը հոգեւին նետուեր են ասպարէզ, իրենց ցանկացած գիւղը առնելու համար, իբրեւ միւլթէզիմ, գլխաւոր թեկնածուները տեղւոյս քլիւպի անդամներէն Հաճի Նայիբի աղայ Ֆալամազ և Ռաշէտ էֆէնտիներ կը հանդիսանան. Զիհարէթի կողմը 20 կտոր գիւղ առեր են և մասնաւոր շահով կուտան ուրիշ Թուրք միւլթէզիմներու։ Կ'ըսեն թէ այս խնդիրն ալ Քլիւպի մէջ ծեծուեր է. և որոշեր են ամէն գնով մրցիլ հայ միւլթէզիմներու դէմ, գիւղերու տասանորդներ բարձրացնելով և չթողուլ որ Հայերը գիւղ առնեն։

Այս բաները կ'անցնին կը դառնան հիմա մեր երկու երեսփոխաններու՝ Գեղամ և Հօճա Իլեաս էֆէնտիներու ներկայութեան և իրենք իրենց ականջով կը լսեն ժողովրդեան տրտունջներն ու հեկեկումները, մէկը կը հառաչէ և սրտէն արիւն կ'երթայ, իբրեւ վշտահար ժողովրդեան ներկայացուցիչ. միւսը սառնութեամբ վրան կը նայի և ուրախութեան ժպիտներ կ'արձակէ՝ իբրեւ հարստահարող և տիրող դասակարգի ներկայացուցիչ և բան մըն ալ չեն կրնար ընել. այս է ժամանակի քաղաքականութեան պահանջը։

ՏԱՐՕՆՑԻ

* * *

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՅՈՒԵԼԻ ՄՐՐԻԿ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԶՈՀԵՐ

ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎՆԱՍ

Հռոմէն առջի օրուան թիւով կը հեռագրեն թէ խիստ լուռ թաթառ մը իջած է վերին Լոմպարտիոյ վրայ։ Փոթրիկէն յետոյ հեղեղատատ անձրեւ մը տեղացած է։ Սօնտրիօ և Քօմօ նահանգները շատ վնասուած են։ Նիւթական անհաշուելի վնաս կայ և քանի մը միլիոնի կը կը հասնի։ Կառախումբերու երթեւեկը դադրած է, երկաթուղիի գիծերը քանի մը տեղեր ջուրերէն քշուած ըլլալով։ Հեռագրական հաղորդակցութիւններն ալ խզուած են։ Հեղեղներու սաստկութեան պատճառաւ քանի մը քաղաքներու գերեզմանատանց տապանաքարերը իրենց տեղերէն քշուած են։ Շատ մը տուներ փլած են։ Քօմօյի ճարտարարուեստական հաստատութիւնները դադրեցուցած են իրենց աշխատութիւնները ելեկտրականութեան չըլլալուն պատճառաւ։ Սաստիկ հեղեղները կ'աւերեն իրենց ճամբուն վրայ գտնուած վայրերը և հունձքերը վնասման կ'ենթարկեն։ Բազմաթիւ անձեր զոհ գացած են։ Ներքին գործոց նախարար Պ. Քրէտարօ աղէտի վայրերը գացած է։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը մարդիկ ղրկած է, աղէտեալներուն օգնութիւն հասնելու համար. նոյնպէս պարէն ու դրամ ուղարկած է տեղական իշխանութեանց, աղէտեալներուն բաժնելու համար։

ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

«Մօրնինկ Փօսթ» հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Թէհրանէն, օգոս. 9 թուով. «Կառավարական զինուորները Կասպից ծովուն վրայ գտնուող պարսկական նաւահանգիստները գրաւած են, կատարելապէս պաշարելով նախորդ Շահը։ Այս վերջնոյն տեղակալը, Շու-էլ-Տէօվլէ Թիւրքմէններուն վրայ ունեցած ազդեցութիւնը կորսնցուցած է։ Անոնք թալլած են Սօմնան քաղաքը։ Էմիր Մուֆադզ դրամի չգոյութեան պատճառաւ չի կրնար իր յառաջխաղացումը շարունակել Սալար-էլ-Տէօվլէի դէմ»։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՔՈԼԵՐԱՆ

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ինչպէս կը գուշակուէր արդէն, պայքարը սկսած է Պոլսոյ կորովի քաղաքապետին դէմ, որ ամիսէ մը ի վեր ամէն ճիգ կը թափէ, թաղապետական կազմակերպութիւնը բուռն գործութեան մէջ դնելու համար, որպէս զի կարելի ըլլայ քոլերային առաջքը առնել։ Բայց իր գնահատելի ջանքերը տարբեր կերպով կը մեկնուին Թաղապետական Խորհուրդներու նախագահներուն և անդամներուն կողմէ։ Քաղաքապետը քանի մը նախագահներ պաշտօնանկ ըրաւ և ամէն օր կծու ազդարարութիւններ կ'ուղղէ թաղապետութեանց։ Ասիկա հեշտ չթուեցաւ Թաղապետական Խորհուրդներուն, որոնք հիմա քաղաքապետ Հիւսէյին Բէհզիմ պէյի դէմ ելած են, առանց խորհելու թէ քոլերայի համաճարակին ատեն պարզապէս անխղճութիւն է թաղապետական տագնապ մը առաջ բերել։ Պաշտօնանկ եղած Թաղապետական Խորհրդի նախագահներուն մէջ կայ Եէնիքէօյի թաղապետութեան նախագահ և ծերակուտական Սաիտ Հալիմ փաշա, որ մեծ կալուածատէր մըն է։ Սաիտ փաշա տարօրինակ համարելով իր պաշտօնանկութիւնը, առջի օր ժողովի հրաւիրեց մայրաքաղաքիս Թաղապետական Խորհուրդներուն նախագահները և անդամները։ Այդ ժողովին բացակայ էին Բէրայի, Էյուպի, Խասքէօյի և Գասըմփաշայի Թաղապետ. Խորհուրդներուն Նախագահները և անդամները։ Նախապէս Եէնիքէօյի Թաղապետութեան անդամները ժողով գումարելով մէկ մէկ բողոքագիր ուղղեցին քաղաքապետութեան և ներքին գործոց նախարարութեան։ Յետոյ Եէնիքէօյի մէջ գումարուելով սա երեք կէտերուն մասին բողոքեցին։ Ա. Քաղաքապետին կողմէ ամէն օր լրագիրներուն եղած զեկոյցները կը վնասեն իրենց իրաւունքներուն։ Բ. Թաղապետական առաջին շրջանակի նախագահի հրաժարման հետեւանքով անոր տեղ վարիչ կարգուած էր ընդհանուր հաշուակալը և ոչ թէ թաղապետական ընտրեալ անդամ մը։ Գ. Թաղապետական տասներորդ շրջանակի նախագահին պաշտօնանկութեամբ անոր տեղ քննիչի մը անուանումը, փոխանակ թաղապետական ընտրեալ անդամի մը։ Ժողովին մէջ յայտարարուեցաւ թէ քաղաքապետը Կ. Պոլսոյ ժողովրդեան քաղաքացիական իրաւունքները կը բռնաբարէ իր քմահաճ կարգադրութիւններովը։ Յետոյ երկու բողոքագիրներ ուղղուեցան, մէկը քաղաքապետութեան և միւսը ներքին գործոց նախարարութեան։ Այդ բողոքագիրներուն մէջ Հիւսէյին Բէհզիմ պէյը կ'ամբաստանուի իբր հակասահմանադրական, որով ինք իր գլխուն թաղապետութեանց նախագահներ պաշտօնանկ կ'ընէ և անոնց տեղ ուզած մարդիկը պաշտօնի կը կոչէ։ Ուստի բողոքողները կը յայտարարեն որ Թաղապետական Խորհուրդները չպիտի կրնան հնազանդիլ իրենց վերին իշխանութեան զեկոյցներուն, որ օրինական առանձնաշնորհումները կը բռնաբարէ։

⁂ Քաղաքապետ Հիւսէյին Բէհզիմ պէյ երէկ Բ. Դուռ երթալով եղած տեղեկութիւնները հաղորդեց քոլերային դէմ ձեռք առնուած միջոցներու մասին։ Քաղաքապետը յայտարարեց թէ քանի մը օրէ ի վեր գործ դրուած ազդու միջոցներուն շնորհիւ դէպքերուն թիւը կը նուազի։

⁂ Առջի օրուան դէպքերը սա թաղերուն մէջ պատահած են։ Սկիւտար՝ 3, Անատոլը Գավաք՝ 1, Օրթաքէօյ՝ 1, Գալաթիա՝ 2, Գատըքէօյ՝ 1, Կէտիք Փաշա՝ 1, Գասըմ Փաշա՝ 5, Ֆնտըգլը՝ 1, Թագսիմ՝ 1, Խասքէօյ՝ 4, Թէրապիա՝ 1, Մաքրիքէօյ՝ 3, Թահթագալէ՝ 1, Սինէմքէօյ՝ 1, Բէրա՝ 1. Վարակեալներուն 13ը Իսլամ, 8ը Յոյն, 5ը Հայ և 1ը Հրեայ են։

⁂ Թուրք թերթ մը սա ամչալի դէպքը կը պատմէ։ Պէօյիւքտէրէի մէջ Արշակ Պաղըրսագեան անուն հայ երիտասարդ մը քոլերայէ բռնուելով քանի մը օրէ ի վեր տան մէջ կը դարմանուէր։ Առջի օր, թաղապետական պաշտօնեաները յամառ կը գտնեն Սէրվի Պրունի մաքրանոցը փոխադրել զայն։ Խեղճ հիւանդը հին նաւակի մը մէջ կը դրուի բոլորովին մերկ, նոյն իսկ առանց շապիկի։ Այսպէս հովուն ու արեւուն ենթակայ, հիւանդը մաքրանոց կը փոխադրուի և հոն կը մեռնի։ Այս անխիղճ վարմունքը ընդհանուր զայրոյթ առաջ բերած է Պէօյիւքտէրէի մէջ։ Զարմանալի բան որ թաղապետական պաշտօնեաներուն դէմ այնչափ բան գրուելէն յետոյ տակաւին ուղղութեան չեն եկած անոնք։ Թողունք պարտաճանաչութիւնը, որուն նշոյլը չի տեսնուիր անոնց վրայ, գէթ քիչ մը մարդասիրութիւն ունենային։ Քաղաքապետին լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այդ մասին։

⁂ Ժողովուրդը մեղադրելու չէ որ քոլերային գոյութեան հաւատ չընծայեր, երբ բժիշկները տակաւին համակարծիք չեն այդ մասին, ինչպէս ցոյց կուտայ հետեւեալ միջադէպը։ Յոյն և Թուրք բժիշկներ, առջի օր, Պէօյիւքտէրէ սրճարան մը նստած, գարեջուր կը խմէին, երբ մէջերնին վէճ ծագեցաւ։ Բժիշկներէն ոմանք պնդած են որ եղած դէպքերուն մեծ մասը քոլերա չէ, այլ եղանակին յատուկ ստամոքսի փորհարութիւն։ Ուրիշ բժիշկներ ալ հակառակ կարծիք յայտնած են։ Վէճը պիտի սաստկանար, եթէ միջամտութիւն չըլլար։

⁂ Պաշտօնէն դուրս ձգուած թաղապետական պաշտօնեաները դիմում ընելով քաղաքապետութեան, կը խնդրեն որ թաղապետական նախագահներու թափուր պաշտօնները իրենց յանձնուին։

⁂ Սթէնիայի մէջ երկու Յոյներ քոլերայէ բռնուած էին, պաշտօնական վիճակագրութեան համաձայն։ Ժ. Թաղապետութիւնը կը ծանուցանէ թէ մինչեւ հիմա տեղւոյն մէջ քոլերայի դէպք կամ մահ չէ պատահած։

* * *

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վարչապետ Հագգը փաշայի ուղեւորութիւնը քանի մը շաբաթ պիտի ուշանայ մինչեւ Րիֆաթ փաշայի Բարիզէն դարձը։ Րիֆաթ փաշա մէկ շաբաթէն Բարիզ պիտի երթայ, իր յանձնարարագիրները մատուցանելու համար իբր դեսպան։ Պոլիս դառնալէն, Հագգը փաշա արտաքին գործոց նախարարութեան փոխանորդութիւնը Րիֆաթ փաշային յանձնելով Լոնտոն և Պերլին պիտի ուղեւորի։

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ելմտական Նախարար Ճավիտ պէյ, որ արեւելեան Անատոլուի գաւառները այցելած էր, Սեւ ծովու ճամբով Կովկաս գացած է, ուրկէ մայրաքաղաքս պիտի դառնայ մօտերս։

ՀԵԼԼԷՆՆԵՐԸ ԱՐՃԻՊԵՂԱԳՈՍԻ ՄԷՋ

Արշիպեղագոսի կուսակալը ներքին գործոց նախարարութեան հեռագիր մը ուղղելով ի վեր հանած է Հելլէններուն էնթրիկները Արշիպեղագոսի մէջ։ Տեղւոյն հելլէնական հիւպատոսները, գործակալները և հպատակները բրօբականտ կ'ընեն ու ամէն միջոցներով օսմ. յոյները կը թելադրեն հելլէն հպատակութեանց նետուելու և օսմ. կառավարութեան դէմ ապստամբելու։ Կուսակալը հրահանգ կը խնդրէ հարկ եղած միջոցները ի գործ դնելու համար այդ բրօբականտին դէմ, որ կրնայ օրին մէկը վտանգաւոր դառնալ։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հանիայի Դատերին ներկայացուցիչ և Մէվլէվիներու մենաստանին չէյխ Շէմսէտտին էֆ. նամակ մը ուղղելով Շէյխ-իւլ-Իսլամին, Կրետէի իսլամներուն տագնապալից կացութեան վրայ մանրամասնութիւններ հաղորդած է։ Այդ նամակին համաձայն, իսլամ կրօնքին ազատ պաշտամունքը սպառնալիքի ենթարկուած է։ Այդ պատճառաւ բազմաթիւ Իսլամներ կը ստիպուին գաղթել, որով կղզին մէջ Թուրքիոյ ունեցած քաղաքական իրաւունքները կը վնասուին։ Այդ նամակով Շէյխ-իւլ-Իսլամէն խնդրուած է որ յայտարարութիւն մը ուղղէ Կրետէի Իսլամներուն, հանդարտութեան և չափաւորութեան խորհուրդներ տալով ու յիշեցնելով որ օսմ. կառավարութիւնը դժուարին դիրքի մը կը մատնուի Իսլամներուն գաղթին հետեւանքով։ Շէյխ-իւլ-Իսլամը որոշած է գոհացում տալ այդ բաղձանքին։ Կրետէի Իսլամներուն ուղղուելիք յայտարարութիւնը կը պատրաստուի։

⁂ Բ. Դրան կողմէ պաշտպան չորս տէրութեանց տրուած ծանուցագրին պատասխանը հասած է։ Թուրք թերթ մը կ'ըսէ թէ այդ պատասխանը կառավարական տեսակէտին գոհացում չի տար։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊՏՈՅՏԸ

Կայսրը առջի օր զբօսանքի պտոյտ մը ըրաւ Պալմաճը Չիֆթլիքի կողմը։ Հոն իր ներկայութեան ընդունեց գահաժառանգ իշխանը, որուն հետ խօսեցաւ Գերմանիա կատարելիք ուղեւորութեան վրայ։ Սուլթանը իրիկուան պալատ դարձաւ։

ՌԱՄԱԶԱՆԸ ԵՒ ՔՈԼԵՐԱՆ

Առջի գիշեր նոր լուսինը տեսնուած չըլլալով Ռամազան ամիսը այսօրուընէ կը սկսի։ Պոլսոյ գատըին կողմէ այդ մասին պատրաստուած վճռագիրը կայս. վաւերացման ենթարկուեցաւ։

⁂ Այս պահուս երկրին շատ մը կողմերը տիրող քոլերային պատճառաւ Շէյխ-իւլ-Իսլամութիւնը թէզքէրէ մը ուղղելով եպարքոսութեան, ստիպողաբար պէտք կը յայտնէ որոշում մը տալու Ռամազանի ծոմ պահելու կամ չպահելու մասին։ Այդ թէզքէրէին մէջ ըսուած է թէ իսլամական օրէնքին համաձայն, արգիլուած է ծոմ ուտել առանց օրինաւոր պատճառի։ Միւս կողմէ ծոմ չպահելն ալ կրնայ վտանգաւորութիւն առաջ բերել։ Հետեւաբար Շէյխ-իւլ-Իսլամութեան թէզքէրէն կ'առաջարկէ օրինաւոր միջոց մը գտնել՝ խնդիրը լուծելու համար։

⁂ Ռամազան ամսուն պետական պաշտօնատունները կէս օրէն մինչեւ ժամը 4 բաց պիտի ըլլան։

ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐԸ

Մարտէն մինչեւ յունիսի վերջը պետական հասոյթները եղած են 806,432,744 դրուշ։ Յունիս ամսուան հասոյթն է 204,316,722 դրուշ։ Չորս ամսուան հասոյթները, բաղդատմամբ նախորդ տարուան նոյն չորս ամիսներուն, 57,742,070 դրուշ աւելի եղած են։ Այդ հաշուին մէջ չեն Եէմէնի, Ասիրի, Ռէժիի և երկաթուղիներու հասոյթները, որոնք դեռ չեն հաղորդուած ելմտական նախարարութեան։

ՆՈՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Երկրագործական Նախարար Մավրօքորտաթօ էֆ. օրինագիծ մը պատրաստելով Բ. Դուռ յղեց, «Երկրագործական Արժանիք» անուն պատուանշան մը հաստատելու համար։ Այդ պատուանշան պիտի տրուի երկրագործութեան զարգացման աշխատող տեղացիներու և օտարներու։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Սեւ Ծովու ռուսական նաւատորմիղէն նաւաբաժին մը մօտերս պիտի այցելէ Սեւ Ծովու օսմ. նաւահանգիստները։ Հրաման տրուեցաւ հարկ եղած հիւրասիրութիւնը ընել։

ՔՕՒՄԱՆՕՎԱՅԻ ԵՂԵՌՆԱԳՈՐԾԸ

Ներքին գործոց նախարարութիւնը մանրամասն տեղեկութիւններ ստացած է Քումանովայի մօտ երկաթուղիին վրայ ռումբ պայթելու մասին։ Երկուշաբթի առտու պուլկար ինը գործաւորներ կը տանէին վակոն մը, որ երկաթուղիին վրայ կատարուող նորոգութեանց համար իւղեններ և գործիքներ կը պարունակէր։ Այդ վակոնը կ'անցնէր Քումանովայի և Զէրքէսքէօյի գիծին վրայէն, երբ ռումբ մը պայթեցաւ. մէկ հոգի մեռաւ, երկու հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան և երեք ալ թեթեւապէս։ Չորս գիծ և «Թրավէրս» բոլորովին խորտակուեցան։ Քննիչ յանձնաժողով մը և տեղական իշխանութիւնները իսկոյն փութացին նոյն տեղը՝ քննութիւն կատարելու համար։ Քննիչ յանձնաժողովը հաստատեց թէ չարագործները առջի գիշերը ռումբը դրած էին գծերուն ներքեւ, ճեպընթաց կառախումբը օդը հանելու նպատակով։ Զոհերուն ամենքն ալ Քումանովայի գիւղէն են։ Շրջանի պահակախումբ մը առջի գիշերը տեսած էր որ գործաւորները կը թափառէին պուլկար եկեղեցիին շրջակաները։ Հետեւեալ առտու գործաւորներու պետ՝ Թրայքօ և գործաւոր Արսէն, զոհերուն հետ երբ գիծերուն վրայէն կ'երթային, պայթումին տեղի ունեցած վայրը բաժնուեցան իրենց ընկերներէն։ Թրայքօ և Արսէն իբրեւ կասկածելի ձերբակալուեցան։ Ընկերութիւնը իսկոյն նորոգել տուաւ վնասուած մասը և երթեւեկութիւնները վերսկսան։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒ. ԸՆԿ.Ը

Ռումանական շոգենաւային ընկերութեան շոգենաւերով (շաբաթական երկու երթեւեկ) և Քէօսթէնճէի ճամբով Ռումանիա ու Եւրոպա ուղեւորողները ալ քարանթինայի չպիտի ենթարկուին Ռումանիոյ մէջ, այս վերջինը ընդունած ըլլալով Բարիզի պայմանագրութիւնը։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԹԻՒ 107

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՀԱՄԻՏ ՄՏԱՏԱՆՋ Է

ԳԼՈՒԽ Թ.

— Ո՞ւր է տեսնենք այդ փաստը։

— Ահաւասիկ։

Եւ Իզզէթ փաշա գրպանէն հանեց մեզի ծանօթ թուղթը։ Ապտիւլ Համիտ ակնարկ մը նետեց երկտողին վրայ, գիրը ճանչցաւ իսկոյն և ըսաւ.

— Այո՛, այս փաստը բաւական է զինքը անմիջապէս բնաջինջ ընելու համար....։

Այս չարաշուք խօսքերը արտասանելէ ետքը բռնաւորը պահ մը լռեց. յետոյ շարունակեց.

—Զինք առանձին ըլլալու չէ, անպատճառ իր մեղսակիցները ունի պալատին մէջ, պէտք էր որ անոնք ալ երեւան հանէիր։

— Ես ալ ճիշդ ձեր վեհափառութեան կարծիքէն եմ. վստահ եմ որ ուրիշ դաւաճաններ ունինք Եըլտըզի մէջ, սակայն պէտք է խոհեմութեամբ վարուինք, որպէս զի կարենանք զանոնք ալ ձեռք ձգել... և ճիշդ այս նկատումով, ըստ իս լաւագոյն կ'ըլլայ որ Զիա փաշայի դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներուն մասին յախուռն կերպով չվարուինք։

— Այդ վատը պէտք է անմիջապէս ձերբակալել և փակել տալ պալատին մէջ. յետոյ կը խորհինք թէ ի՛նչ պատիժ պիտի սահմանենք իրեն։

—Ձեր վեհափառութիւնը ինչ որ յարմար տեսնայ այնպէս պիտի ընենք։

— Իսկ անկէ զատ, տակաւին որո՞ւ վրայ կասկածներ ունիս...։

— Վեհափառ տէր, մինչեւ որ ձեռքս գրական ապացոյցներ չըլլան՝ չեմ ուզեր ո՛չ ոք ամբաստանել...։

—Բայց ես կը հրամայեմ որ քու կասկածներդ յայտնես, գոչեց բռնաւորը։

— Վեհափառ տէր, ներեցէ՛ք որ այս մասին տակաւին բան մը չըսեմ։

— Խօսէ՛, պոռաց Ապտիւլ Համիտ, ձայնը աւելի բարձրացնելով, խօսէ՛ եթէ ո՛չ քեզ ալ Զիային քով կը ղրկեմ։

Իզզէթ փաշա վայրկեան մը վարանեցաւ, յետոյ տեսնելով որ ճար չկար խուսափելու, վճռաբար որոշեց խօսիլ։

— Սըլոս պէյի վրայ կը կասկածիմ, ըսաւ խուլ ձայնով մը, գլուխը դէպի գետին խոնարհելով։

— Սըլոս պէյ, բայց անիկա Զիայի մահացու թշնամին է։

— Կը մոռնա՞ք որ Զիա փաշան ալ ձեր ամենահաւատարիմ ծառան ձեւացած էր երկար ատեն, սակայն, ինչպէս կը տեսնէ՛ք, մութին մէջ ձեզի դէմ կը դաւէ։ Այդ մարդոց ո՛չ թշնամութեան, ո՛չ բարեկամութեան կարելի է վստահիլ, անոնց համար միակ բան մը գոյութիւն ունի աշխարհիս երեսը, իրենց անձնական շահը և չար կիրքերուն գոհացումը։ Ես, արդէն ըսի ձեր վեհափառութեան, որոշ ու դրական փաստեր չունիմ Սըլոս պէյի դէմ, սակայն իր մասին կասկածելու համար շատ պատճառներ ունիմ...։

— Որո՞նք են այդ պատճառները, ըսէ տեսնենք, գոչեց Ապտիւլ Համիտ, որ խորին հետաքրքրութեամբ մտիկ կ'ընէր իր սիրական քարտուղարին խօսքերուն։

— Վեհափառ տէր, եթէ հրաման կ'ընէք, ձեր վեհափառութեան մի առ մի թուեմ այն իրողութիւնները որոնք առիթ տուած են իմ կասկածներուս։

— Ամէն բան ըսէ՛ մանրամասնօրէն։

— Երբ առջին անգամ մտքիս մէջ կասկածներ ծագեցան Զիա փաշայի մասին և շատ ծածուկ կերպով սկսայ իր վրայ հսկողութիւն մը կազմակերպել իմ հաւատարիմ անձերուս ձեռքով, Սըլոս պէյ կռահեց իրողութիւնը և եկաւ ինքնաբերաբար ինծի ըսելու որ ծանր կասկածներ ունէր թիկնապահ Զիա փաշայի մասին...։ Վայրկեան մը հաւատացի իր խօսքերուն և իրեն ըսի որ եթէ կարենար իր խօսքերը հաստատող փաստեր հայթայթել ինծի, ես ալ իրեն պիտի աջակցէի...։

— Այդ Սըլոսը ինծի ալ եկաւ դաւադրութեան խօսքեր ընելու, ընդմիջեց Ապտիւլ Համիտ, նոյնիսկ երեք օր պայմանաժամ ուզեց ըսածները հաստատելու համար, բայց ինք մասնաւորաբար կ'ակնարկէր չէրքէզ Հասանին ու իր աղջկան ինչպէս նաեւ անոնց ետեւ ծածկուած ուրիշ անձերու...։

— Կը տեսնէ՞ք ուրեմն, վեհափառ տէր, որ այդ մարդը ինքզինքը հաւատարիմ ցոյց տալով և իբր թէ դաւաճաններ հետապնդելու ձեւ մը առնելով, ուրիշ նպատակ չունէր այլ եթէ իմ կատարած խուզարկութիւններուս միջամուխ ըլլալ և զանոնք անյաջողութեան մատնել և ասոր համար էր որ ինքզինքը կատաղի թշնամի ցոյց կուտար Զիա փաշային ու նոյնիսկ բացէ ի բաց զայն կ'ամբաստանէր ինծի, առանց ապացոյց մը տալու և միմիայն իմ բերնէս տեղեկութիւններ քաղելու նպատակով։ Բարեբախտաբար իր խաբեբայական ընթացքը շուտով նշմարեցի և զինքը բոլորովին հեռու պահեցի իմ ծածկաբար կատարել տուած քննութիւններէս, այնպէս որ չկրցաւ իր նպատակին հասնիլ։ Վերջապէս այս առտու կրցայ ձեռք ձգել այս թուղթը զոր Զիա փաշա կայսերական հարէմին պատկանող աղախինի մը միջոցաւ փորձած էր Սալիհայի ձեռքը հասցնել, օգտուելով այս վերջնոյն մէկ ջղային տագնապին ատեն հարէմի մէջ տիրող շփոթութենէն։

— Բայց այդ պատմութեանդ մէջ չեմ տեսներ Սըլոս պէյի կասկածելի մէկ գիծը, նկատել տուաւ բռնաւորը, որ դիւրաւ համոզուող մէկը չէր, հակառակ իր ծայրայեղօրէն կասկածոտ բնաւորութեան։

— Հիմա ձեր վեհափառութեան պիտի ներկայացնեմ այդ գիծը, պատասխանեց Իզզէթ փաշա։ Հազիւ թէ այս թանկագին թուղթը ձեռք ձգած էի, Սըլոս պէյ եկաւ զիս գտաւ և առաջարկեց որ այդ թուղթը, որուն ձեռք անցնիլը իմացած էր, անյայտացնեմ... հակառակ պարագային սպառնացաւ ինծի։

— Ի՞նչ կ'ըսես, գոչեց Ապտիւլ Համիտ ոստնելով, համարձակեցա՞ւ այդպիսի բան մը ընել։

(Շարունակելի)

⁂ Ռումանական շոգենաւային ընկերութեան ընդհ. գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ կարեւոր զեղչով տոմսակներ պիտի ծախէ այն ուղեւորներուն որ կը փափաքին ռումանական շոգենաւերով ճամբորդել և Պերլինի մէջ գումարուելիք Մանկապաշտպան միջազգային համաժողովին մասնակցիլ, որ տեղի պիտի ունենայ սեպտ. 11ին: Նոյնպէս ռումանական երկաթուղիներու ընկերութիւնները 0/0ին 50 զեղչ պիտի ընեն: Այդ զեղչէն ձեռք բերելու համար պէտք է կարգադրէ քոմիթէին կողմէ տրուած ինքնութեան քարթ մը ունենան:

Օրուան Դէպքեր

ՃԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ. — Հիճազի երկաթուղիի երկարաձգման գծին վրայ աշխատող հինգ գործաւորներ Պատէմի կայարանին պատին տակ կը քնանային, երբ պատը փլչելով ամէնքն ալ փլատակներուն տակ թաղուեցան անկենդան:

ՀՐԴԵՀ. — Աւջի օր կէս օրէն յետոյ Պէյլերպէյիի մէջ հրդեհ ծագելով բաղնիք մը և յարակից տունը այրեցան:

ՃԱՐՊԻԿ ԹՍԱԿԱՀԱՏ ՄԸ. — Հայտար Փաշայի շոգենաւին մէջ աղջիկ մը իր ձեռքի քսակը կը բանար, երբ քսակահատ մը չորթեց անոր մէջ գտնուող դրամները՝ չորս ոսկի և մանրուք:

ԳԻՆՈՎՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Նշմարական պաշտօնատան քարտուղար Շէվքէթ էֆ., իրաւաբանական վարժարանի ուսանող Խալիտ էֆ., պարսիկ Նուրէթ էֆ. և Շաքիր էֆ. անցած օր Թօփլապաշի ձերբակալուեցան գինով վիճակի մէջ, պատժական նոր օրէնքին համաձայն:

⁂ Հասան անուն գերձակ մը անցած իրիկուն անզգայ վիճակի մէջ ինկած էր Աթիֆ Ալի փաշա մզկիթին մօտ: Պահականոցին իմաց տրուեցաւ և մարդը կըղզիացուեցաւ: Սակայն մինչեւ դալ յայտարարուեցաւ թէ քոլերայէ բռնուած չէր այդ մարդը, այլ գինով էր պարզապէս:

ԱԹԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ
ԲԵՐԱ, ՍՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9
ՌԱՍԱՄ Տ'ԷՕՐՕՐ, ԹԻՒ 18
3—30

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿԱՐԳԱԼՈՅԾ ԸՄԲՈՍՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՐԸ

Պատրիարքարանը Կրօն. Ժողովի որոշմամբ հետեւեալ շրջաբերականը ղրկեց մայրաքաղաքիս և գաւառի եկեղեցիներուն: «Ս. Երուսաղէմի վանական անկարգութեանց եւ խռովութեանց առթիւ Ազգ. Կեդր. Վարչ. Խառն Ժողովոյ կողմանէ ի 14 Մայիս 1910 թուականին կարգեալ Քննիչ Յանձնաժողովոյ դատավարական նշանակաւ կատարած քննութեամբ ստուգուած եւ հաստատուած ըլլալով որ Ս. Երուսաղէմի Միաբաններէն Կարապետ Տ. Կարապետեան եւ Սարգիս Տ. Սարգիսեան վարդապետները վանական անկարգութեանց եւ խռովութեանց գլխաւոր եւ առաջին թելադրիչ ու մասնակցողներն եղած են, միանգամայն Ազգ. Երեսփ. Ժողովոյ կողմանէ ընտրուած եւ ղրկուած Երուսաղէմի Պատր. Տեղապահն ու Ազգ. Վարչութեան ընտրած Պատուիրակն Ս. Յակոբայ վանքին դուռները փակելով մերժած են ներս ընդունիլ եւ ճանչնալ, եւ այսու պատճառ եղած են աննախընթաց եղանակով կառավարական միջամտութեամբ եւ զօրքերով պաշարելով Ս. Յակոբեանց Աթոռը բանալու վանքին դուռները վասնորոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան որոշմամբ ժամանակաւոր ապաշխարութեան դատապարտուած, եւ այս որոշման համեմատ ճամբայ հանուած էին անոնք Ներքին գաւառներու մէջ ի Հայաստան յարմար վանքերուն իրենց որոշեալ ապաշխարութիւնը լրացնելու:

«Այլ սակայն նկատելով որ յիշեալ վարդապետներն Ազգ. Վարչութեան որոշման դէմ անսաստելով, առաջինը Սամսոնէ ինքնագլուխ ետ դարձած է եւ Պոլսոյ մէջ կարգաթող եղած, եւ երկրորդը Սամսոնի մէջ իսկ ինքզինք թողած ըլլալով իր Ս. Կարգն ու սքեմը, ու փախած արտասահման, եւ երկուքն ալ առանձինն նամակաւ իրենց այդպիսի ընթացքը եւ մեղապարտութիւնը հաղորդած են աշխարհական անուամբ ստորագրելով:

«Ուստի Ազգ. Կեդր. Վարչ. Խառն Ժողովոյ որոշմամբ եւ յանձնարարութեամբ Կեդր. Կրօն. Ժողովը իր 911 Յուլիս 27ի նիստին մէջ կարդաց յիշեալներուն կարգաթողութեան նամակներն եւ խորհրդակցելէ յետոյ.

Նկատելով որ Կարապետ եւ Սարգիս վարդապետներն Ս. Յակոբայ վանուց 908—909 թուականներում եղած ըմբոստութեան եւ անկարգութեան գլխաւոր թելադրիչներն ու մասնակցողներն եղած են:

Նկատելով որ Ազգ. Երեսփոխանական Ժողովոյ ընտրած եւ ղրկած Երուսաղէմայ Պատր. Տեղապահն, ինչպէս եւ Ազգ. Վարչութեան կողմանէ կարգեալ Պատուիրակն՝ Միաբանութեան անուամբ իրենք գլուխ կեցած և յայտնապէս մերժած են վանքին դուռները փակելով, ինչպէս նաեւ կանխաւ ղրկուած Վարչական Եկեղեցական և Աշխարհական պատուիրակներն եւս անարգած և մերժած են:

Նկատելով որ պատճառ եղած են կառավարական միջամտութեամբ միայն և զօրքերով պաշարուած՝ վանքին դուռները բանալու:

Նկատելով որ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան որոշմամբ իրենց մասին տրուած ապաշխարութեան որոշման դէմ անսաստած, փախուստ տուած և կարգաթող եղած են,

Նկատելով որ Կարապետ վարդապետ Երուսաղէմի մէջ և Երուսաղէմէն դուրս իր տեսչական և Առաջնորդական պաշտօններու մէջ կուսակրօն եկեղեցականի վայել կենցաղ չէ ապրած և անխոստովանելի արարքներու մէջ գտնուած է, և Սարգիս վարդապետ եպերելի լեզուաւ եկեղեցական Ս. Կարգն ու սքեմն անարգած է:

Միաձայնութեամբ որոշեց և վճռեց [illegible] կարգալոյծ հռչակել երկուքը եւս վարդապետական աստիճաններէն ու պաշտօններէն, որով ոչ եւս նոքա կրնան իբր վարդապետ ներկայանալ ու գործել և ոչ ալ իբր վարդապետ ընդունուիլ և ճանչցուիլ առհասարակ Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ պաշտօնեաներէն և հաւատացեալներէն:

Արդ Կեդր. Կրօն. Ժողովս սոյն որոշման և վճռոյն համաձայն այսու շրջաբերականաւ կը հաղորդենք և կը ծանուցանենք բոլոր մեր Ազգի և Ս. Եկեղեցւոյ Առաջնորդաց, Տեղապահաց, Փոխանորդաց, Վարդապետաց, Քահանայից, Ժողովոց և Խորհրդոց, և առհասարակ համօրէն ամենայն եկեղեցականաց և աշխարհականաց որ, այսուհետեւ ոչ ի սահմանս Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան և ոչ արտաքոյ նորին յայլ և 'ի գաւառս վերոյիշեալ Կարապետ կամ առաջին անուամբ Յովհաննէս Տ. Կարապետեանը և Սարգիս Տ. Սարգիսեանը, իբր վարդապետ ճանչնան և ընդունին, և աղօթեն առ Աստուած որ իբր Ս. Եկեղեցւոյ բոլոր պարտաճանաչ պաշտօնեաները իր շնորհաց մէջ պահէ և օրհնէ ու պայծառացնէ Ս. Եկեղեցին՝ ազատ պահելով նմանօրինակ քննադատելի անձինքներէ:

Եւ շնորհք տեառն՝ մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի ընդ Ձեզ ընդ ամենեսին ամէն:

Բարեմաղթու
Պատրիարքական Տեղապահ
ՎԱՀՐԱՄ ՄԱՆԿՈՒՆԻ

ԱՅՐԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՈՐԲԵՐՈՒ ԴՐԱՄԸ

Տեղապահին առաջարկութեան վրայ Խառն Ժողովը որոշեց որ Ատանայի այրիներուն և որբերուն յատկացուած պետական նպաստէն՝ 50 ոսկի դրուի պատրիարքարանի տրամադրութեան տակ, պատահական նպաստներու համար: Ինչպէս յայտնի է, արդէն ասկէ առաջ նոյն գումարէն 192 ոսկի իբրեւ գիւղական ծախք վար դրուած էր Պատրիարքարանի կողմէ, Այս 50 ոսկիին կէսը Որբախնամի և կէսն ալ Այրիախնամի ինկած բաժիններէն վար պիտի դրուի:

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Տեղապահ Սրբազանը յառաջիկայ երկուշաբթի օր շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ Ամերիկեան և Պարսկական Նորընծայ դեսպաններուն:

ԱՅՐԻԱԽՆԱՄԸ

Այրիախնամ յանձնաժողովը գնահատելով Հաճընի կաթող. փոխանորդ Սարաճեան Պետրոս վրդ.ի տարած աշխատութիւնը աշխատանոցներու գործին մէջ, որոշեց գրով մը խնդրել Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսէն որպէսզի բարոյապէս քաջալերէ նոյն վարդապետը:

⁂ Այրիախնամը իր պակասեալ չորս անդամներուն տեղ իբրեւ ընտրելի քաղաք. ժողովին ներկայացուցած է Տիարք Երուանդ Նաւաֆեան, Գրիգոր Ոսկան, Յակոբ Անտոնեան և Լեւոն Տնտեսեան:

ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Այսօր Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նիստ կը գումարէ Քաղաք. Ժողովը: Իսկ վարչութեան ժողովէն առաջ նիստ պիտի գումարէ այն յանձնաժողովը որ պաշտօն ունի Պուլկարիոյ առաջնորդութեան առթիւ պատրիարքարանի Վարչական Դիւանին պետ Բարթող էֆ. Թէլեանի կողմէ ձեռնհասօրէն պատրաստուած ծրագիրը քննելու և արդիւնքը Խառն Ժողովին ներկայացնելու համար: Նոյնպէս նիստ պիտի գումարէ Երուսաղէմի եկեղեցական Հոգաբարձութեան ծրագիրը կազմող յանձնաժողովը:

ԴԱՒԱՆԱՓՈԽՆԵՐ

Վերջին մէկ քանի ամիսներուն մէջ Հայ Եկեղեցին ընդունելու համար Պատրիարքարան դիմած և հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարուած են՝ Ասորի Սաւա Յարութիւնեանի, աւստրիական հպատակ յոյն կնոջ մը Բրիթին Տավիտովիչի, լատինադաւան՝ Ալֆրէտ Լուիճիի, հայ-հռոմէական՝ Կարապետ Ճիվէլէկեանի, կնոջը և [illegible] ու նոյնպէս հայ-հռոմէական՝ Թագուհի Մեսրոպեանի մասին:

ԱՏԱՆԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Ատանայի նորընտիր Առաջնորդ Շահէ վրդ. Հալէպէն մեկնիլ է դէպի իր նոր պաշտօնատեղին, ինչպէս կը ծանուցանէ Պատրիարքարան գրած նամակով մը:

ՀԱՅԵՐԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Կովկասեան ռուս թերթի մը կը տեղեկացնեն Թէհրանէն թէ՝ քաղաքին մէջ անծանօթ մարդիկ թռուցիկներ տարածեր են, որով Հայերը կը հրաւիրուին կռուիլ Մէհմէտ Ալիի դէմ: Այս թռուցիկը, կ'ըսէ «Մշակ», խորհուրդ կուտայ Հայերուն չի վախնալ ջարդերէն:

ՑԱՒԱԼԻ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Կրթական Տեսուչ, թէ վարժապետներու միջնորդ:

Կրթական տեսուչ էֆ.ին փոխանակ Թաղականութիւններէն և Հոգաբարձութիւններէն համար պահանջելու թէ՝ ինչո՞ւ իրենց անօրէններն և ուսուցիչները անկամէ ըրին, այս բոլորովին անհեթեթ գործ մը ըլլալը անոնց հասկցնելու և զրկեալ և անիրաւեալ վարժապետներուն իրաւունքը պաշտպանելու և գոնէ երկուստեք համաձայնութեան մը գետնին բերելու տեղ նամակներ կը գրէ Թաղականութեանց և Հոգաբարձութեանց թէ՝ փոփոխութեանց առթիւ ուսուցչի պէտք ունի՞ք, տրամադրելի ուսուցիչներ ու անօրէններ ունիմ»:

Ասով ալ չի բաւականանար. կիրակի օրերն ալ քը խառնած թաղերուն եկեղեցիները կը յաճախէ, (ականջը խօսի Միջագիւղ, խեղճ Միջագիւղ, որ ամենէն շատը անոր էնթրիկներուն զոհ կ'երթայ), իրեն քամախոս ուսուցիչը կամ անօրէնն միասին տանելով անձամբ բանակցութեան կը մտնէ Թաղ. և Հոգաբարձու էֆէնտիներուն հետ, նաեւ կարգ մը աննպաստ գլխոցութիւններ ընելով անկամէ ուսուցիչներուն հասցէին և իր ներկայացուցած ուսուցչին կամ անօրէնին նկատմամբ գովեստներ շռայլելով: Ամօթ չիտակը:

Կրթական տեսուչ էֆ.ին Պոլսոյ ու և է վարժարանի մէջ անօրէնութեան կամ ուսուցչութեան պաշտօն վարելը չենք յիշեր, միայն գիտենք թէ Պրուսայի մէջ մանկապարտէզ մը հաստատած էր հանգուցեալ Զամիչեան Արքեպիսկոպոսի ձեռնտուութեամբ: Նոյնպէս կրթական և հոգեկան մեծապարծութիւնները չեն յիշեր ինծի հետ միասին ամէն անոնք որ գիտեն և իր ուսման մակարդակը լաւ ճանչցած են: Գիտենք թէ իր Պրուսայի մանկապարտէզը սնանկ հռչակեց և փոխանակ իր քննադատը ղանելու և իր բարձր մանկավարժի արժանիքը հոն ծախելու, Պոլիս եկաւ ու կրթական տեսուչ եղաւ, թէ՝ ինչպէ՞ս չի գիտցուիր:

Կրթական տեսուչ էֆ.ն երբ այս կամ այն ուսուցչին համար սխալ վկայութիւններ կուտայ, զինքն ալ Պրուսացիներուն հարցնենք, անոնք ինչ վկայութիւններ պիտի տան իրեն համար:

Առ այժմ այսչափ, [illegible]:

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՄԸ

ՀԱՅ ՈՍԿԵՐԻՉԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Տիար Կարապետ Պ. Գումրուեան, որ 20 տարիէ ի վեր Սոֆիա հաստատուած է իբրեւ ոսկերիչ և գոհարավաճառ ու իբրեւ վարպետ արհեստաւոր և պատուաւոր վաճառական համբաւ շինած է, վերջերս Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ թագաւորին կողմէ արքունական ոսկերիչ և գոհարավաճառ անուանուած է: Տիար Գումրուեան ոչ միայն շնորհաւորելի է իրեն եղած այս պատիւին համար, այլ այսպիսի յաջողութեան մը պատիւը նաեւ կը պատկանի այն ազգին, որուն իբրեւ մէկ անհատը կը ներկայանայ Պուլկարիոյ մէջ:

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

Թուրքերէնի քաջահմուտ մասնագէտ մը տրամադիր է դասախօսել այցելաբար ազգ. և մասնաւոր վարժարաններու մէջ. նաեւ կրնայ թուրքերէնով դասախօսել գիտական և մաթեմաթիքական բոլոր առարկաներ, պատրաստելու համար պետական վարժարաններու աշակերտներ: Բանակցութեանց համար, Սիրքէճի Նէնի Խան թիւ 8, առաւօտեան ժամը (Ը.Ե.) 9—12 ամէն օր: 5—2

“ՆՈՐ ԴՊՐՈՑ„
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ-ՏՆՕՐԷՆՔ
Յ. Թ ՇԻՆԴԼԵԱՆ ԵՒ Գ. Ա. ՄԼ[illegible]ԲԵՆ

«Նոր Դպրոց»ը փոխադրած ենք Նշան Թաշ, գեղազուարճ դիրքի վրայ գտնուող բարեյարմար ապարանք մը որ՝ իր ընդարձակ սրահներով ու սենեակներով, իր պարզապարտ լայնարձակ պարտէզով, իր առատահոս ջուրով՝ նոր դիւրութիւններ պիտի ընծայէ մեզի նորագոյն ըմբռնումներու համաձայն վարելու մեր սաներուն դաստիարակութեան գործը:

«Նոր Դպրոց»ին յատկացուած ապարանքին ընդարձակութիւնը ա՛յնչափ է որ 200էն աւելի աշակերտ կրնայ բովանդակել. ուստի և չի պիտի պարտաւորինք մերժել մեզի դիմող նորեկ աշակերտները, ինչպէս՝ ցաւ ի սիրտ, պարտաւորուեցանք մերժել անցեալ տարեշրջանին երկրորդ կէսէն սկսեալ, տեղւոյ անբաւականութեան պատճառաւ:

Ամէն օր, մինչեւ կէս օր, Տնօրէնութիւնս, Օգոստոսի 15էն սկսեալ, կրնայ ընդունիլ իրեն դիմողները, Նախորդ շէնքին մէջ՝ Բերա, Բոնիքալթի, Պէօյիւքփէրէ Ճատտէսի, թիւ 26-28:

«Նոր Դպրոց»ին յայտագիր-ծրագիրը թղթատարի միջոցաւ փաթթով կը ղրկուի անոնց որոնք կը փափաքին ընդարձակ տեղեկութիւն առնել:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔՈԼԵՐԱՆ

Աւջի օրուան ժամը ութէն մինչեւ երէկուան ժամը ութը մայրաքաղաքիս մէջ փոխուած 26 դէպքեր պատահեցան, որոնց 8ը մահացան: Հին վարակեալներէն մեռնող չկայ:

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Մամուլը տեղեկութեանց նայելով, պաշտպան տէրութիւնները Բ. Դրան ծանուցագրին պատասխանելով յայտարարած են թէ մտադիր չեն Կրետէի բարձր գոմիսէր Գ. Զայիմիսի պաշտօնավարութիւնը նորոգելու և որոշում տուած են այդ պաշտօնը բոլորովին ջնջելու: Տէրութիւնները կարծիքի փոխանակութիւններ կը կատարեն, առժամեայ վարչութեան ձեւ մը տալու համար:

⁂ Արտաքին գործոց նախարարութենէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, մինչեւ հիմա պաշտպան տէրութիւնները ու և է պատասխան չեն ուղղած Բ. Դրան: Տէրութիւնները չեն կրցած համաձայնիլ տրուելիք պատասխանի մասին:

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Օսմ. կառավարութիւնը երեք ամիսէն ուրիշ Տրէտնօթ մըն ալ պիտի յանձնարարէ Արմսթրօնկ նաւագործարանին: Այդ խոշոր զրահաւորը 23,000 թօնօ տարողութիւն և 21 հանգոյց արագութիւն պիտի ունենայ: Տասնըվեց թնդանօթներով սպառազինուած պիտի ըլլայ: 1,800,000 օսմ. ոսկի պիտի արժէ:

ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ ելմտական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարները վարչապետ Հագգը փաշայի մօտ նիստ գումարելով երկար խորհրդակցութիւններ ըրին Ֆրանսայէ կնքուելիք 25 միլիոն ոսկիի փոխառութեան, Սպասնիոյ ճամբաներու շինութեան և Ռումէլիի երկաթուղիներու վերաբերեալ ինչ ինչ խնդիրներու մասին:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵԱՆԵԱՅԻ ՆԱՀԱՆԳԻՆ ՄԷՋ

Եանեա, 9 օգոս.— Պէրաթ գաւառակի Մութէսարրըֆը կը ծանուցանէ թէ Զաքրանը Պէքթաշ էֆ.ի հրոսախումբը անզական կառավարութեան անձնատուր եղաւ, բոլորովին զինաթափ վիճակի մէջ:

⁂ Եանեայէն ուրիշ հեռագիր մըն ալ կը տեղեկացնէ թէ Թէբէ-Տէլէնի, Ավլոնիայի, Պէրաթի և Բրէմէթիի կողմերը գտնուող ըմբոստները անձնատուր եղած են:

ԹՈՒՐՔԻԱ՝ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռումէն դեսպանատան գործակատարը երէկ ելմտական նախարար Նաւիլ պէյի այցելելով առեւտրական նոր պայմանագրութեան մասին տեսակցութիւն մը ունեցաւ: Գործակատարը յետոյ Հագգը փաշայի այցելելով [illegible] Ռումանիայէ անցնելու պահուն Սինայիա պալատին մէջ անոր ըլլալիք մեծարանքներու մասին տեսակցեցաւ:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Երէկ աւստրիական դեսպանը և ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը եպարքոսին հետ տեսակցեցան Բ. Դրան մէջ:

ՊԱՀՐԻՅԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

150 ատէտ մուխթէլիֆ նումերօլը Մօրգան վէ Տօլման ֆապրիգասը մամուլաթընտան պօթա.

5000 ատէտ նումունէսի կիպի ֆարաշ.
3000 » » » մաշրապա.
600 » » » թէնէքէ կիւյկիւմ.
600 » » » կալվանիզլի սու գովասը
600 » » » լամպալը ֆէնէր.
600 » » » ալայ իչուն սիկէրլի ֆէնէր.

Թէրսանէի ամիրէ իչին լիւզումի օլուպ պիրմինագասա միւպայեա խուլէճէկի էվվէլճէ իլան օլունան պալատէ մըզգիւրէ [illegible] էշեա ֆիյաթ մալումլէրինէ պաշգա պաշգա թալիպլէր [illegible] պուլունանըն մէջլիսը ֆիյաթլար [illegible] պուլունմամըշ [illegible] մէզգիւր [illegible] օլունուր:

10 Ագոսթոս 327 3—1

⁂

150 ատէտ նումունէսի կիպի գարեօլա.
150 » » » էթաժէր.

Թէրսանէի ամիրէ իչին լիւզումը օլան գարեօլա վէ էթաժէրլէր մուգայէսէ իտիլմէք իւզրէ մէվգիի միւնագասայա գոնուլտուղընտան թալիպլէրին [illegible] ֆիյաթլէրինի [illegible] Պահրիյէ Նէզարէթի [illegible] գոմիսիոնընա մուրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր:

8 Ագոսթոս 327 3—2

Մ. ՏԻԱՄԱՆԹԻ
ՍԱԿԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ԳԱԼԱԹԻԱ, ԽԱԼԻԼ ՓԱՇԱ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 5 ԵՒ 7

Մ. Տիամանթի տունը Ղալաթիոյ Սակարանին ու օտար երկիրներու սակարաններուն մէջ ընդունուած կամ չընդունուած արժեթուղթերու գնում ու վաճառում կը կատարէ:

Այս միջոցիս իր տրամադրութեան տակ ունի.

ԳՆՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ
20 տասնձ. բժնթ. Կ. Պոլսոյ քարափներու:
2 » Պանք Օթօմանի:
20 Բաժնթ. առաջնական Կ. Պոլսոյ քարափներու:
25 Բժնթ. Խայրիէի շոգենաւին
20 » Սէր Թըմրէնի Լիմիթէտի:
2 Բաժնթ. Օսմ. Ապահով. Ընկ.:

ՎԱՃԱՌՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ
5 Բաժնթ. Տէրքոսի ընկերութեան:
25 Բժնթ. Աթէնքայի ծխախոտին:
20 » Պէյրութ-Իզմիրի
10 Բժնթ. Օթօման Բրօթ ընկ.եան:
20 բժնթ. Փաշա Պաղչէի ապակեգործարանին:
10 » Բրինքիօ Եօթենկ քլիւպին
25 » Մաքեդոնական Ծխախոտի Ընկերութեան
25 » Արմալ չոգմակի:
10 Պարտ. Բրինքիօ Եօթենկ քլիւպին:
10 Բժնթ. Օթօման Բրօթ ընկ.եան:
=20=

ՍԱՆԻԹՕՐ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՆԱՒԱՆԴԱՊԷՍ ՔՈԼԷՐԱՅԻ ԴԷՄ
ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

Եւրոպայի թէ՛ հանրային վայրերուն և թէ տուներուն մէջ գործածուած այն դեղն է, որ շատ լաւ ընդունելութիւն գտած է, զարշահոտութեան առաջքը՝ կառնէ և ամէն տեսակ միքրոպները բնաջինջ կ'ընէ: Իրեն յատուկ անուշահոտութիւնը զովութիւն կուտայ մարմնոյն:

ՍԱՆԻԹՕՐ

Եւրոպայի մէջ հիւանդութիւններու դէմ ձեռք առնուած նախազգուշական միջոցն է: ՍԱՆԻԹՕՐի շնորհիւ է որ Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ քոլերա, թիֆօ և ուրիշ հիւանդութիւններ չեն տարածուիր:

ՍԱՆԻԹՕՐ

Պարտաւորիչ կերպով կը գործածուի Եւրոպայի հանրային վայրերուն մէջ:

ՍԱՆԻԹՕՐ

Կեանքի պահպանիչը ըլլալով ամէն անձի անհրաժեշտ է:

ՍԱՆԻԹՕՐ

Խիստ ազդեցիկ գործիք մը ըլլալով, անիկա պէտք չէ անպակաս ըլլայ ոչ մէկ տունէ, դպրոցէ, գործարանէ, օթէլէ, հիւանդանոցէ, վերջապէս հանրային ու մասնաւոր ամէն վայրերէ և նոյն իսկ ճամբաներէ ու միզանոցներէ:

Ղալաթիա, Պալըգ Բազար, Լէհմանթարի խանին թիւ 11 սենեակին մէջ «Սօսիէթէ Սանիթօր»ի կողմէ միայն կը ծախուի: 12—36

قامبا قونياغى وشرابلرى خالص وحيله‌سزدر . بيوك بقاليه مغازه‌لرنده بولنور.
دپوسى : غلطه‌ده موخانه‌ده نومرو ٥١

ՔՕՆԵԱՔ ԳԻՆԻՆԵՐ
ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻՆԵՐ
ԱՂԱՆԴԵԻ ԳԻՆԻՆԵՐ

ՔԱՄՊԱ
ՔԱՄՊԱ

Ամէն մեծ նպարավաճառներու քով կը ծախուի: Ընդհ. մթերանոցը Մումհանէ, թիւ 51, Կալաթա: 100—25

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400.000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Խարաբին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պահչէ Գափու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

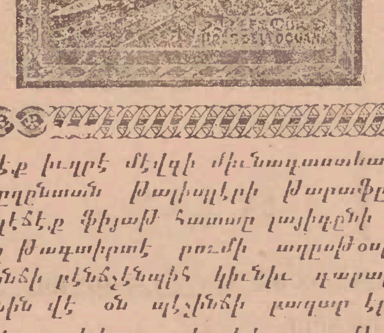

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ

ՊԱՏՇԱՃԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ, ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ
Քառակուսի կանգունը 40 գրուշ արժաք

ԱՌԱՆՁՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ,
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱՔ

ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

Մեր Հայ Հայրենակիցներուն

Յայտնի է թէ մեր առողջութեան վրայ ամենէն աւելի կ'ազդեն խմելիքը: Սակայն անխարդախ խմելիք գտնելն ալ շատ դժուար է: Մեր բոլոր հայրենակիցները այդ դժուարութենէն ազատելու համար, եղական առաջնակարգ եւ անխարդախ խմելներ բերել տուած ենք ու կարելի եղածին չափ աժան գիներով կը ծախենք Պալըգ Բազար, հացագործի փուռին կից վաճառատան մէջ: Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուի Ալէմտաղի անուշահամ կարագը: Եւ վստահացնենք բանգամ մը այցելողները խիստ գոհ պիտի մնան: Առաջին տեսակէն սեւ խավիար օխան 120 դրշ.:

ՕՍՄԱՆԶԱՏԷ ՃԷՄԱԼԷՏՏԻՆ

67

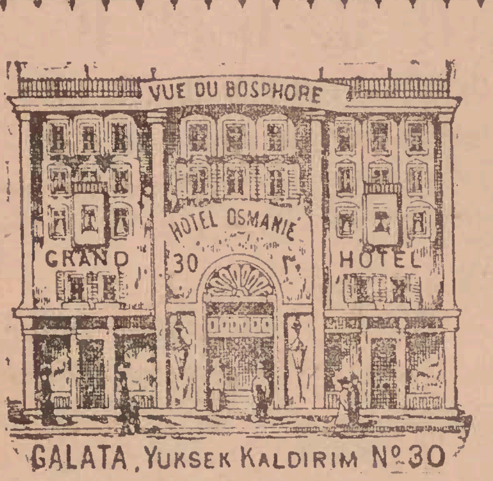

عثمانیه اوتلی

صاحب ومدیری نرسیس پاپاسیان

غلطه ۳۰ یوکسك قالدیرم ۳۰ :

اوتلجیلك ایله اشتهار ایتمش ودور استبدادك قهرینه اوغرامش اولان نرسیس افندی پاپاسیان، بوکره یوکسك قالدیرمده «عثمانیه» نامیله یکیداً برمنتظم اوتل تفریش ایلمشدر. اوتل، اطه‌لر ومرمره وبوغاز ایچنه ناظر غایت فراح اوطه‌لری والکتریق چاکلرینی وهوا غازینی حاوی وطهارت ونظافته صوك درجه دقتلی صورتده ترتیباتی اکمال ایدلمشدر. موقعی هرصنف اهالی ایچون مرکز اولوب استانبولك جوار کویلرنده‌کی بهالی محللرده اقامت ایده‌جکاره، هم تبدیل هوا وهمده ایش خصوصنده غایت الویریشلی اولدیغی وبرکره تشریف بیوره‌جق ذوات کرامك هرحالده ممنون قاله‌جقلری عرض وبیان قیلنور .

ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻՅԷ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՈՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ, ԹԻՒ 30

Նախկին հանրածանօթ պանդոկապետ Աստարաքարքի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ որ բռնապետական ճնշման տակ ակամայ թողած էր իր ասպարէզը, այժմ քաջալերուած Սահմանադրութեան ընծայած բարիքներէն, այս անգամ հիմնած է դարձեալ պանդոկ մը, Ղալաթիա Եուքսէք Գալտըրըմի վրայ։

Սոյն պանդոկը ունի սքանչելի դիրք մը. ամբողջ Վոսփորը, Կղզիները ու Մարմարայի ծովը իր առջեւն են։

Եւրոպական նորը ճաշակով կահաւորուած, ելեկտրական զանգակներով և օդային կազերով լուսաւորուած է. պատշաճութիւնը անթերի և մաքրութիւնը կատարեալ է. Նամանաւանդ ճերմակեղէններու մասին վերջին ծայր խնամք տարուած է։ Մէկ խօսքով, յաճախորդի մը հանգստութեանը համար ամէն կարելի միջոցներ ձեռք առնուած է։

Ամէն անոնք որ օդափոխութեան համար Պոլիս գոհուն և գիւղերը կը քաշուին, սուղ վարձքերով օտար պանդոկներ կը յաճախեն, մեր պանդոկը գալով այլեւս գիւղագնացութեան պէտք չպիտի զգան։

Սոյն պանդոկը Պոլսոյ, Ղալաթիոյ, Բերայի ճիշդ կեդրոնը ըլլալով վաճառական մը կամ գրասենեակ մը ինչ գործի և ինչ պաշտօնի որ պատկանի, մնայուն պիտի կարենայ իր առաւելութիւններէն օգտուիլ։ Ուստի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ իր արհեստին մէջ ունեցած փորձառութեամբը և գործելակերպովը ծանօթ ըլլալով ամենուն, կը խնդրէ իր նախկին յաճախորդներէն և ամէն անոնցմէ որոնք Պոլիս կուգան, բարեհաճին անգամ մը Ղալաթիա Եուքսէք Գալտըրըմ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՊԱՆԴՈԿը յաճախելու, անձամբ ստուգելու համար իր ըսածներուն ճշմարտութիւնը։ ԾԱՆ.— «ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻԷ» անունը պէտք չէ շփոթել Ղալաթիոյ «Օթէլ Օսմանիէ»ի հետ։

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ 10—52

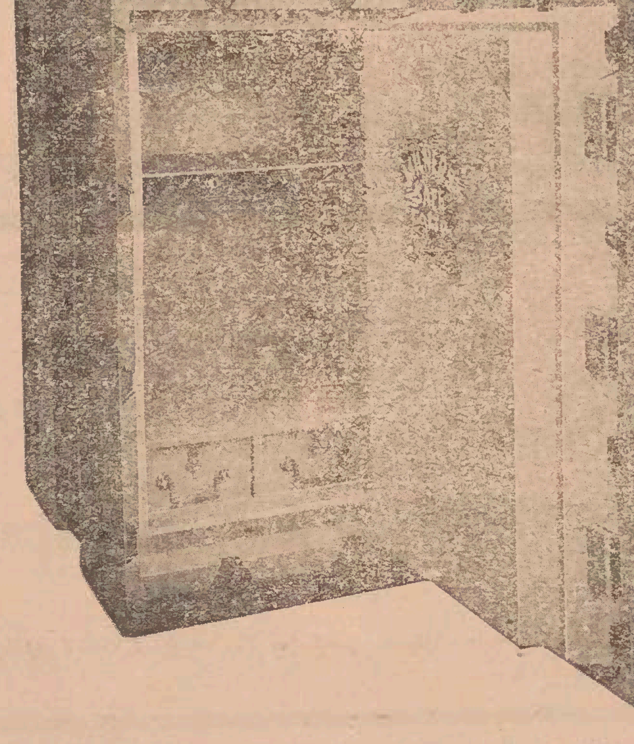

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԻԼՆԷՐ ԱՆԳԼ. ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ

حکومت عثمانیه انکلیز وسائر حکومتلرك شهادتنامه‌لی حریقه وسارقه قارشو تأمینات
دنیانك الك مشهور میلنر قاصه‌لری
سیدنه‌ی نوویل و شرکاسی
عموم عالك عثمانیه وکیلی درسعادتده غلطه‌ده کیروك بك خانده نومرو ۱ و۲ و۳

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

ՕՍՄ., ԱՆԳԼ. ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՈՒ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԻԼՆԷՐ ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐԸ ԱՄԷՆ ՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ Կ'ԸՆԾԱՅԵՆ ԳՈՂԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Գէօրգ պէյ խան, թիւ 1-2-3 104—12

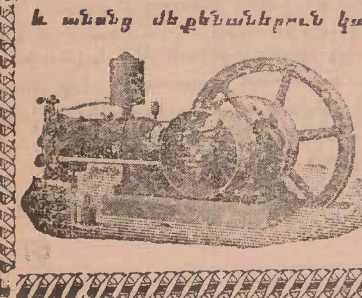

ԹՈՎՄԱՍ Ս. ԹԱՔԸՐ

26 Բէրչէմպէ Բազար 26

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՊԻՐՄԻՆԿԷՄԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

ԹԱՆԿԻՍ ՏԱՆ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱԶՈՎ, ՊԷՏՐՕԼՈՎ, ՊԷՆԶԻՆՈՎ ԵՒ ԱԼՔՕՈԼՈՎ

ՇԱՐԺԻՉ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ

Թովմաս Ս. Թաքըր Տունը կը ներկայացնէ նաեւ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ և անոնց մեքենաներուն կատարեալ զետեղումը կը ստանձնէ. Հողագործական Մեքենաներ, Ելեկտրական Ջեռուցիչներ, Գործարանի Մեքենաներ և Գործիքներ, ամէն տեսակ Ջրհաններ, Մոսկոն մարքայով Ջուլարանի Փոմփաներ, Մանածի Մեքենաներ, ևն. ևն.։ 59—105

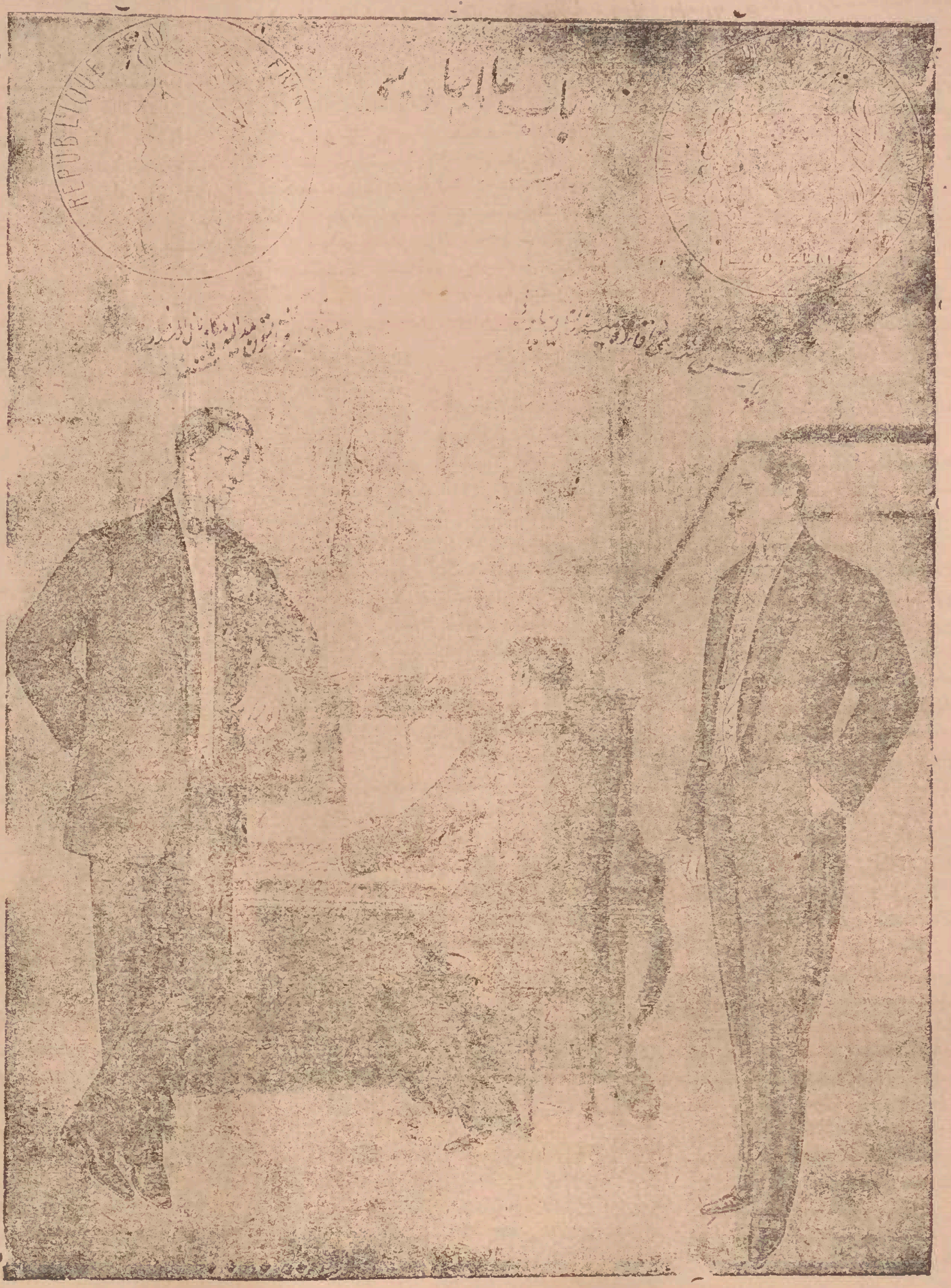

پارس رزی مسبندن برنجی درجه‌ده دیپلومه ایله بر قطعه صنایع مدالیه‌سنی احرازه موفق پارس ترزی اقاده‌میسی اعضاسندن ترزی حاجی ابراهیم افندی زاده عثمان ذکی ترزیخانه‌سنه مراجعت ایتمکسزین البیسه سپارش ایتمه‌ملرینی [مشکل‌پسند ذواته] منفعتلری نامنه توصیه ایله پارس اقاده‌میسنك صوك قبول ایتدیکی مه‌تود موجبنجه اعمال اوله‌جق البسه‌لردن ممنون قاله جقلرینی تأمین ایدرز. موسملك صوك موده قماشلرمز دخی ورود ایتمشدر .

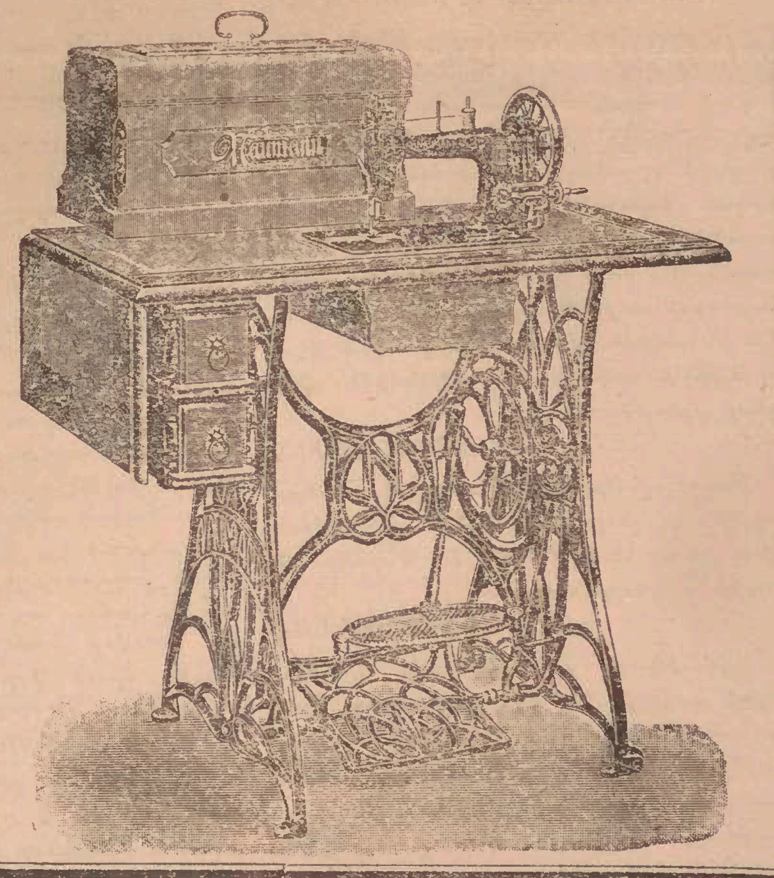

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՃԻՇԴՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԻՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Խրիստոփիտիսիկեար խան թիւ 3, 4—14, 15
Մթերանոց, Պէշիկթաշ, Ակարէթլէր թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ

ՓԷՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

طراش : ۱ غروش
بك اوغلنده آصمه‌لی مسجد نومرو ۹
« پاساژ دوروپ نومرو ۱۸

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ,,
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ Գ. ՓՈՔԱՃԵԱՆ

دیشلریکزی محافظه ایتمك ایسترسه‌کز
رفعت دیش صوینی قوللانکز هر اجزاخانه‌ده بولنور

کیسارنا معدن صویی

کیسارنا معدن صویی

قولرا زماننده محافظهٔ صحته خادمدر

اشبو طبیعی معدن صوبی، غازی ولذتی وخواص شفائیه‌سی اعتباریله دنیاده موجود معدن صولرینك اك اعلاسی اولوب معده، قره‌جکر، باغیرصاق، بوبرك، مثانه، قوم والبومین خسته‌لقلرینك اك مؤثر دواسی اولدیغی اطباجه مصدق ومجربدر .

عموم اجزا دپولریله اجزاخانه‌لرده وبیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور .

— مرکز دپوسی بغچه قپوسنده کرك اتصالنده یکی خانه‌ده‌در .

ՔԻՍԱՐՆԱ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Սոյն բնական հանքային ջուրը իր համով և առողջարար յատկութիւններով աշխարհիս հանքային ջուրերուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ։ Բժիշկները հաստատած են որ Քիսարնա հանքային ջուրը ամենէն ազդու դարմանն է ստամոքսի, լեարդի, աղիքի, երիկամունքի, ծննդական գործարաններու, աւազախտի և ալպիւմինի հիւանդութեանց դէմ։

Այս հանքային ջուրը քոլերայի ատեն առողջութեան շատ օգտակար է։ Բոլոր դեղավաճառանոցներու, դեղարաններու և մեծ նպարավաճառներու քով կը գտնուի։

Ընդհանուր մթերանոց Պաղչէգաբու, Մաքսատան կից, Նէնի խան։ 104—8

Դրամ ընդունելու պայմաններ.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ու կէս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշուով, ուզուած ատեն դրամ առնելու պարագային, տարին հարիւրին տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխատուութեան պայմաններ.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը ազգութեան շահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ. թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել, քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

BANQUE RUSSE

Pour le commerce étranger

Հիմնուած՝ 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՌՈՒԲԼԻ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.— Քալաշնիքոֆի սակարան, Անենսքայա հրապարակ եւ Վասիլի Օստրոֆ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքէրման, Արխանկէլ, Աստրախան, Արմավիր, Պաքու, Պէրտիչէվ, Եկատերինոսլաւ, Կէրսոն, Քիեֆ, Քոզլոֆ, Խոքանդ, Քրեմէնչուկ, Մոսկուա (Կավրիքով փողոցի մասնաճիւղով), Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նիքոլայեւսք, Նովորոսիյսք, Օտեսա, Օմսք, Բէնզա, Բոքրոֆսքայա-Սլոպոտա, Բոլդավա, Ռիկա, Ռոստով, Ռոմնի, Ռիպինսք, Սարաթոֆ, Սիմփերոպոլ, Զլաթոպոլ, Թիֆլիզ, Թոմսք, Վիլնա, Ուսթիուկ, Վիաթքա, Վինիցա, Վոլոկտա և Վոսնէսէնսք։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ալէքսանդրիա (Խէրսոնի մէջ), Պաւլինէց, Ներադոմի Քալոլչա, Նիկոպոլ և Սրոլա։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ —Լոնտոն, Փարիզ, Ժընէվ և Կ. Պոլիս

Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քոմիսիոնով վաճառում ապրանքի։ Ամենանպաստաւոր պայմաններով վարձու կու տայ ամենապահովական «Սէյֆ» դրամարկղներ [illegible]

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1908ին
8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1908ին
[illegible] Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ.Պոլիս Վոյվոտա փողոց
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Այր էֆ. խան
Պիւթիւպահանէ փողոց

Մասնաճիւղեր՝ Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Տրամա, Մանաստըր, Սելանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Սքիւպ, Ալաշէ։

Գրասենեակներ՝ Կիւմիւլճինա, Գօչանովա և Սոֆիա։

Սելանիկի պանքան կ'զբաղի պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի։

Խնայողական Սնտուկ՝ *նպաստաւոր տոկոսով։*

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)

1284 *ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ*

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարչ բացած է Պոլիս Ճկլալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

SVEA

Sievert TRADE MARK

«سوه‌ا» نام غاز اوجاقلری
دونیانك اك برنجی نوع مارقه‌لی

اشبو اوجاقلر سسز قوقوسز، ودومانسز اولوب کموردن فوق‌العاده اوجوز واقونومیالیدر. بش دقیقه‌ده صویی قاینادیر، اوطه‌لری ایصیندیریر، سوه‌ا مارقه‌سنه دقت ایتملیدر. یمکلری از زمانده پیشیریر. هریرده صاتیلور. یگانه وکیلی: استانبولده حاووزلی خانده حایز وقوفمان.

"ՍՎԷԱ" ՄԱՐՔԱՅՈՎ

ՔԱՐԻՒՂԻ ԿՐԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ

Սոյն կրակարանը անձայն, անհոտ և անծուխ է։ Ածուխի սղութեան պատճառաւ խիստ աժան ու խնայողական է այս կրակարանին գործածութիւնը։ Հինգ վայրկեանի մէջ կ'եռացնէ ջուրը, սենեակը կը տաքցնէ և կերակուրները կ'եփէ կարճ ժամանակի մը մէջ։ Պէտք է ուշադրութիւն ընել մարքային։ Ամէն տեղ կը ծախուի։ Ընդհանուր Ներկայացուցիչ ՀԱՅՑ ԵՒ ՔՕՖՄԱՆ, Պոլիս, Հավուզլը խան։

8—10